

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

**VERSLAG van de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur –
26 februari 2021**

Voorzitter: Bosch

Aanwezige commissieleden: Baneke, Berghorst, Van Bijnen, Depondt-Olivers, Driessen, Ernst, Franssen, Heldens, Ijpelaar, Loomans, Mertens, Nijskens, Smeets, Thewissen, Van der Valk, Van Wageningen

Aanwezige burgercommissieleden: El Attal

Aanwezig namens Griffie: Commissiegriffier Christie Dreezen, Statenmedewerker Josée Schulkens

Aanwezige GS-leden: Gedeputeerde Van den Akker, Gedeputeerde Koopmans

Overige aanwezigen:

agendapunt 8.1:

De heer Schulpen, directeur (agendapunt 8.1)

Agendapunt 9.1:

De heer Paul (inspreker namens de heer Van de Wilt)

De heer Goossens, inspreker namens We Love MAA

De heer Wormer, namens de Alliantie Tegen Uitbreiding MAA

De heren Manshanden en Bus, opstellers van de MKBA, verbonden aan het onderzoeksbureau Neo Observatory, respectievelijk Leobus.nl

Afgemelde commissieleden: Fischer-Otten

**1. Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen
portefeuillehouder en vaststelling agenda**

De voorzitter: Ik open de vergadering. We hebben quorum. Er is er een afmelding van de fractie 50PLUS ontvangen. U kent de coronamaatregelen en ik verzoek u dringend deze op te volgen. We schorsen tussen de agendapunten om de wisselingen van de woordvoerders en andere vertegenwoordigers mogelijk te maken. Zijn er vanuit de commissie nog rondvragen die u wenst in te brengen? Niemand? Dan gaan we verder. Zijn er mededelingen vanuit GS? Ook niemand. Zijn er overige opmerkingen/suggesties naar aanleiding van de voorliggende agenda? Ook niet. Dan concludeer ik met uw goedvinden dat de agenda voor deze commissie ongewijzigd is vastgesteld. Dan gaan we over naar punt 2, spreekrecht externen.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: U heeft in de agenda kunnen lezen dat er zich twee insprekers hebben aangemeld voor het agendapunt 9.1. Er wordt ingesproken direct voorafgaande aan de behandeling van het betreffende agendapunt.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

3. Verslagen FEB 8-1-2021 en 22-1-2021

De voorzitter: Er zijn naar aanleiding van de conceptverslagen geen reacties ontvangen. Daarmee stel ik vast dat uw commissie de verslagen van 8 en 22 januari 2021 ongewijzigd vaststelt.

4. Overzicht moties en toezeggingen

De voorzitter: Er zijn naar aanleiding van de actuele overzichten van de moties en toezeggingen geen reacties ontvangen. Ik kijk even rond of deze commissie akkoord gaat met de adviezen voor afdoening van een aantal moties en toezeggingen. Ook hier constateer ik dat dit het geval is. Dan gaan we over naar punt 5.

5. Voorraadagenda

De voorzitter: U heeft kennis kunnen nemen van de voorraadagenda en u heeft zeer recent de mededelingen portefeuillehouder ontvangen met daarin een gewijzigde planning voor de bespreking voor de aan MAA gerelateerde onderwerpen in deze commissie. De planning is gewijzigd naar aanleiding van de besloten FEB-bijeenkomst op 12 februari jongstleden over de baanrenovatie MAA en de toen ook besproken procedure voor de besluitvorming door Provinciale Staten. Het lijkt mij goed om deze nieuwe planning te bespreken in aanwezigheid van de woordvoerders van MAA en ik kijk even of zij allemaal aanwezig zijn maar zij zijn niet allemaal aanwezig. Dus dan wil ik eigenlijk dit punt doorschuiven naar 9.1 in aanwezigheid van de woordvoerders MAA.. Kan iedereen daarmee akkoord gaan? Dank u. Dan gaan we over naar punt 6.

6. Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: U heeft kennis kunnen nemen van de lijst ingekomen stukken. Mag ik vaststellen dat u, deze vaststelt? Ook hier is dit het geval. Dan gaan we over naar punt 7.

7. FINANCIËN

7.1 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: Onder het thema financiën zijn er vandaag geen agendapunten.

8. BEDRIJFSVOERING

8.1 Sonderende behandeling concept strategisch informatiebeleid Limburg 2021-2024

De voorzitter: Wij starten met een tien minuten-presentatie door het directielid de heer Schulpen en daarna volgt een sonderende behandeling in één termijn. Recent is aan u een mededeling aangeboden waarin de sonderende vragen zijn geformuleerd. Ze luiden: In hoeverre onderschrijft u de strategische opgave en uitgesproken ambities zowel overkoepelend als per thema? Welke thema's zijn er in dit kader voor PS prioritair? En dan als derde, in welke mate sluit de voorgenomen jaarlijkse actieve informatievoorziening aan bij uw informatiebehoefte? Ik stel voor dat we eerst luisteren naar de heer Schulpen en vervolgens in één termijn de sonderende vragen bespreken. Mijnheer Schulpen, Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

aan u het woord voor tien minuten.

De heer Schulpen: Dank u wel, voorzitter. Tien minuten wordt een uitdaging. We gaan hem aan.

De heer Schulpen: Strategisch informatiebeleid 2021-2024. Een soort 80%-versie heeft u ontvangen met als doel, door de voorzitter aangegeven, een sonderende bespreking. Langs een aantal hoofdlijnen een korte terugblik want dit is niet de eerste keer dat wij zo'n nota produceren op het strategisch informatiebeleid 2016-2020. Dan de inhoud van het concept dat nu voorligt. Een verdieping, ook omdat daar een behoorlijke uitdaging ligt, op het DDI-project dat toeziet op zo compleet mogelijke archivering. En zoals door de voorzitter al aangegeven, is het doel van deze bijeenkomst een aantal richtinggevende vragen aan uw Staten. De geschiedenis. Dit is de derde nota strategisch informatiebeleid. De eerste, geproduceerd in 2011, had als belangrijk kenmerk dat die nog vooral aanbod gedreven was. Met andere woorden het was toen een afdeling I&A die bedacht wat het beste was om te doen op het gebied van met name ICT. In 2016 kwam de tweede versie, een 180-graden draai, overigens een draai die de Provincie Limburg niet alleen maakte. Die was helemaal in lijn met een trend in de maatschappij. Die was veel meer vraag gedreven, vraag gedreven op twee manieren, één kijkend naar de dienstverlening naar buiten toe en, twee, datgene wat je aan ondersteuning biedt in dit huis. En de versie die voorligt zou je kunnen zeggen evolueert naar een volledige scope, een integraal beeld waarbij ook thema's als ethiek, en ik verdiep daar verderop in de presentatie nog op, worden meegenomen. Het is dan ook geen ICT-plan in de klassieke betekenis van het woord, een infrastructuurplan, maar veel meer een organisatieplan gericht op digitale transformatie. Het is goed om bij deze sheet ook even te vertellen hoe dit document tot stand is gekomen. Wij hebben ons breed georiënteerd zou je kunnen zeggen. We hebben gekeken naar datgene wat binnen het Rijk gebeurt en binnen het Rijk aan beleidslijnen, kaders, wordt vastgesteld. We hebben heel nadrukkelijk in IPO-verband een agenda met elkaar afgesproken. We hebben breed gekeken naar wat in onze omgeving speelt. Wij hebben daarbij ook gekeken naar een verkenning waar uw Staten ook bij betrokken is geweest op het gebied van digitalisering die in 2019 is uitgevoerd. De ingrediënten die daaruit naar voren zijn gekomen hebben we meegenomen. En last but not least hebben we het product zoals het nu op tafel ligt voorgelegd aan een gerenommeerd en gezaghebbend gezelschap van buiten, natuurlijk een aantal hoogleraren, maar ook een aantal CEO's van de Universiteit van Maastricht, van het ABP. Dus wij hebben breder gesondeerd en laten reflecteren op het product wat nu voorligt. Even iets over de status. De strategische visies 2011 en 2016 zijn informerend naar PS gestuurd en u bent in de P&C-cyclus geïnformeerd over de voortgang in de uitvoering van die visies en, specifiek ook naar aanleiding van een ZRK-onderzoek wat daarnaar is verricht, ieder jaar in q1 over de voortgang die we boeken op het gebied van informatieveiligheid. Een hele korte terugblik: Wat hebben wij in 2016-2020 allemaal gerealiseerd? Als we kijken naar datgene wat we voor buiten doen zou je kunnen zeggen is het belangrijkste de dienstverlening richting burgers en bedrijven in Limburg. We hebben een totale redesign van onze website gehad, gebruiksvriendelijk, toegankelijk. Subsidies kunnen inmiddels volledig digitaal aangevraagd worden, opgevolgd worden, et cetera. Daar ligt ook een onderliggend administratiesysteem onder, een subsidieadministratiesysteem, dat dat ondersteunt. We hebben een aankoopstelsel of eigenlijk een inkoopstelsel dat de interactie tussen vragen voor opdrachten, werk, et cetera vanuit dit huis heel gemakkelijk digitaal verbindt met aanbieders van dat type producten, het Stateninformatiesysteem. We hebben een aantal dashboards ontwikkeld bijvoorbeeld op het gebied van detailhandel, wonen et cetera. Er is een open dataportaal ingericht, een portaal dat op onze website staat dat bijvoorbeeld Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

geo-informatie ontsluit voor burgers en bedrijven in de provincie. En we hebben digitale koppelingen, DigiD voor de burger en eHerkenning voor bedrijven gerealiseerd. En we zijn op dit moment, in de overgang van het oude naar het nieuwe strategisch informatiebeleid, bezig met de implementatie van het digitaal stelsel Omgevingswet dat beoogt het hele vergunningsverleningsproces te digitaliseren, de implementatie van een VTH-applicatie om alle meldingen die vergunningplichtigen richting dit huis moeten doen digitaal af te wikkelen. En ook het interbestuurlijk toezicht en de interactie die we daarover hebben met gemeenten zijn we op dit moment aan het digitaliseren. Binnen dit huis realiseerden wij een robuust informatiebeleid. Je zou kunnen zeggen daar zitten twee componenten in. Daar zit een harde component is die als het ware te duiden is als de waarborgen die je in je processen en systemen hebt zitten dat je niet gehackt wordt. Daar zijn we een heel eind met een ISO-standaard die daarvoor maatgevend is. Die wordt dit jaar gecertificeerd. Het is overigens goed dat we zover zijn want de Zuidelijke Rekenkamer doet een nieuw onderzoek naar hoever wij gevorderd zijn met onze informatieveiligheid. We hebben een duidelijk privacy beleid. Met andere woorden het waarborgen in onze processen dat persoonsgegevens beschermd worden is goed ingeregeld. Wat betreft een sociaal internet hebben we net ons hele HRM-systeem gedigitaliseerd. Dat betekent niet alleen de salarisverwerking maar ook de dossiers, de opleidingsmodules en dat soort zaken in één HRM-systeem ondergebracht. We werken met digitale facturering. We hebben een topdesksysteem dat vooral de facilitaire dienst in dit huis ondersteunt, evenementen et cetera. En we hebben net, goed getimed in coronatijd, een nieuwe werkplek mobiel en digitaal ingericht. En, maar ik gaf al aan daar verdiepen we op, er loopt een DDI-spoor. Digitalisering is de meest dominante ontwikkeling zou je kunnen zeggen op dit moment maatschappelijk. Als je dat moet duiden, als je daar gevoel voor moet krijgen, maar u leest dat iedere dag in het geeft niet welke krant, dan is het economisch speelveld totaal veranderd. Tien jaar geleden stonden twee techbedrijven in de top tien van ondernemingen met de hoogste beurswaarde. Op dit moment wordt die top tien uitsluitend gedomineerd door de Googles, de Facebooks, de Alibaba's, de Apples van deze wereld en dat leidt tot een geweldige economische macht en ook tot maatschappelijke invloed en sturing. Het debat van Australië met Facebook, als je het heel ver van huis zoekt, was en is daar illustratief voor. Dus van een top 10 die gedreven werd door oliemaatschappijen naar een top 10 die gedreven wordt door databedrijven met een navenant maatschappelijke impact. Ook voor ons als overheid is er echt sprake van een veranderend speelveld. Als je het hebt over dienstverlening die wij verlenen naar burgers en bedrijven, wordt de standaard bepaald door de AirBNBs en Bookings van deze wereld. Met andere woorden de geweldige serviceniveaus van dat soort bedrijven als de Googles, met de snelheden die daarin zitten, worden of zijn de standaard voor de manier waar burgers en bedrijven op bediend worden. En dat is een geweldige uitdaging want ik zou bijna zeggen wij zetten stappen, en dat heb ik net aangegeven, maar die bedrijven zetten nog snellere stappen. Dus de kloof heeft de neiging groter te worden in plaats van kleiner. Daar moeten we ons van bewust zijn. Maar we hebben ook met andere ontwikkelingen te maken. Heel actueel is de toeslagenaffaire, het werken met algoritmes waarbij je zonder dat je je ervan bewust bent feitelijk discriminerend bezig bent. En we hebben te maken, dat komt verderop in dit verhaal terug, met een onvoorstelbaar gegroeide hoeveelheid informatie in dit huis. Het voorbeeld is wellicht wat tricky maar als je bedenkt dat op dit moment 150.000 mails intern en extern per week worden gewisseld met elkaar, 7.500.000 op jaarbasis, en dan heb ik het nog niet eens over de tienduizenden documenten die worden aangemaakt op jaarbasis en op schijven staan in dit huis, dan zie je dat we geweldige hoeveelheden informatie te overzien hebben en die groeit alleen maar, niet exponentieel maar bij benadering exponentieel. Dus wij hebben wel een uitdaging met elkaar te overzien als het gaat over het hanteerbaar maken van die geweldige informatiestroom. Naar een

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

digitale focus voor Limburg: Als je die omgevingsontwikkelingen ziet, kan het niet anders zijn dan dat digitalisering een topprioriteit moet zijn in dit huis. En dat vereist wat. Dat vereist leiderschap en transparante keuzes. Dat laatste, transparante keuzes, die probeert het SIBL te faciliteren. Leiderschap regardeert onszelf denk ik, regardeert ook de directie, regardeert ook mij in persoon. Ik word mij daar geweldig meer bewust van dat het absoluut op directieniveau prioriteit moet hebben hoe je stuurt op een digitaliseringsagenda. Daar moet je tijd aan besteden. Daar moet je prioriteit aan geven. Je moet investeren in je kennisontwikkeling en wij moeten ook investeren in bijvoorbeeld clusters als O&I, de transitieslagen die daar nodig zijn om de uitdaging op het gebied van digitalisering aan te kunnen. Hier staat een wendbare organisatie. Die hebben we ook nodig, maar we hebben ook een adaptieve organisatie nodig. Maar als je bedenkt, en dat is gewoon een feit, we hebben dienstverbanden van 20 tot 25 jaar-plus in dit huis. Dus heel veel mensen in dit huis zijn in een totaal andere wereld groot geworden dan waarin we nu digitaal moeten leven. We moeten geweldig investeren de komende jaren in echt adaptie en hoe we dat gaan doen komt iets verderop in deze presentatie en we moeten vooral gaan realiseren. We hebben de neiging zeg ik vaker om 80% van onze tijd te besteden aan beleidsontwikkeling en 20% in de uitvoering te stoppen. In zo'n digitaal spoor moet dat precies andersom. 20% van je tijd moet je kwijt zijn aan visievorming, zoals in het stuk plaatsvindt zoals dat nu voor u ligt en 80% moet gericht zijn op realisatie, het aansturen van de uitvoering en ook daar heeft de directie een verantwoordelijkheid. Even kijken.

De voorzitter: Mijnheer Schulpen kunt u afsluiten, want het zijn nu al twaalf minuten.

De heer Schulpen: Voorzitter, dat gaat niet lukken.

De voorzitter: Maar kunt u selecteren.

De heer Schulpen: Ja, ik ga selecteren. Ik ga naar de kernelementen. Excuus.

De heer Schulpen: Oké, daar was ik mij niet helemaal bewust van. Excuus daarvoor. Maar ik zal focussen op een aantal kernelementen. Maar ik heb wel, voorzitter, nog een minuut of acht nodig. Mag dat?

De voorzitter: Dat zullen we als vergadering zelf moeten inhalen straks, maar goed, dat zien we dan wel.

De heer Schulpen: Oké. Als je kijkt naar de kern in het strategisch informatiebeleid draait die rond tien punten. Eén, informatieveiligheid. Daar zijn we nu behoorlijk op streek maar dat moeten we bestendigen. De omgeving ontwikkelt sneller en wordt slimmer. Dus wij moeten daarop blijven investeren. Op informatiebeheer en archivering kom ik zo meteen dieper terug. Wet- en regelgeving: Wij moeten alleen al 30 wetten de komende jaren een plek geven, VTH is daar een voorbeeld van, de Omgevingswet is daar een voorbeeld van, zo zijn er vele wetten: Open overheid. Dat moet gewoon. Dat is de basis, ook als zodanig gedefinieerd in de visie. Wij gaan investeren in dataficatie. Onze data groeien. We hebben op dit moment een versnipperd landschap. Dat is overigens ook terecht geconstateerd in het BEST-rapport. Wij gaan de komende jaren werken aan een duidelijke structuur, aan duidelijke spelregels, zo werken wij met data, aan systemen dat faciliteren. Dienstverlening en bedrijfsvoering: Bij bedrijfsvoering gaan we investeren in een nieuw financieel systeem. Dat komt in de

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

controlecommissie terug. Wij gaan investeren in digitalisering van onze begroting en jaarrekening. Dienstverlening: De belangrijkste opgave heb ik al genoemd, met name de Omgevingswet. Bij innovatie kiezen wij als ambitie dat wij niet geweldig zelf koploper op het gebied van innovatie willen zijn maar wel een hele slimme volger. Met andere woorden we willen niet de risico's intanken die samenhangen met de innovatie wanneer je zelf groots en meeslepend zou willen digitaliseren. We investeren, en dat zijn de laatste vier punten, in toezicht en toetsing. We zijn een 'three lines of defence'-model aan het inrichten, waarin je als het ware waarborgen legt op drie niveaus in je organisatie, dat de kaders die je met elkaar afsprekt ook opgevolgd worden. We investeren in opleidingen voor onze mensen. Dat gaan we geweldig intensiveren, niet alleen voor mensen die nieuw binnenkomen maar juist ook voor zittende mensen. We doen mee in een pilot en dat spoor trekken we door met het Rijk waar het gaat om toepassen van algoritmes en we willen in ieder geval niet in de situatie komen dat we ze sluipend gaan toepassen. Het moet altijd, als je ze toepast, een weloverwogen keuze zijn. En we gaan digitale communicatie gebruiken om bijvoorbeeld trajecten zoals door uw Staten ook geagendeerd als burgerparticipatie aan te jagen. Voorzitter, die sla ik over. Die sla ik over. Die sla ik over. Misschien nog even naar DDI als kernuitdaging. Onze archieven op orde: Het besef dat wij onvolledige archieven hebben. Overigens mag ik zeggen dat wij daar niet uniek in zijn. Ik heb in Brabant gewerkt, op vele plekken gewerkt. Het compleet krijgen van je archivering is een geweldige uitdaging. Die uitdaging is hier een aantal jaren geleden onderkend. Er is een traject opgestart, en u bent daar ook een aantal keren over geïnformeerd: DDI, Digitale Documentaire Informatievoorziening. En je zou kunnen zeggen dat dat traject, dat nu in zijn eindfase, zit twee fases beslaat. Je moet zorgen dat je een systeem hebt. Je moet zorgen dat je heldere kaders, procedures en processen hebt. Je moet je mensen trainen. Dat is allemaal gebeurd en nu moet het echt opgepakt worden in de organisatie. Mensen moeten in dat nieuwe systeem als een automatisme gaan werken, het automatisme dat klinkt als niet meer allerlei documenten op tig schijven bewaren, maar de discipline opbrengen om zo'n document te wegen en als het gearchiveerd moet worden in dat DDI-systeem te zetten. Datzelfde geldt voor e-mails. Aan de uitdaging hebben we 1 juli als datum gekoppeld. 1 juli is DDI volledig uitgerold in dit huis. 1 juli werkt ook iedere ambtenaar in dit huis in DDI. Dat is de ambitie. Dat is de slag die we gaan maken. Even kijken. Dat heb ik daarmee afgedekt. Hoe verder? We werken deze 80%-versie in een aantal weken op naar een 100%-versie. We luisteren naar de signalen vanuit uw Staten. GS stellen hem vervolgens vast. U krijgt hem informerend en u kiest en ook daar graag signalen over, dat was de laatste vraag, hoe u geïnformeerd wilt worden over de ambitie die ik in hoog tempo heb proberen te verwoorden, hoe we daarop vorderen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schulpen. Zijn er nog technische vragen aan mijnheer Schulpen aan de hand van deze presentatie? Niet. Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Dank u, voorzitter. Je zou bijna het verzoek indienen om een algoritme te ontwikkelen om presentaties in tien minuten mogelijk te maken en alle informatie te leveren. Dat is flauw. Ik heb één vraag. Wordt er ook strategisch nagedacht over wat de afgelopen tijd natuurlijk heel actueel geweest is, namelijk de menselijke maat als het gaat om de overheid? Ik begrijp dat de Provincie wat verder weg staat van individuele gevallen en uitvoeringsorganisaties, maar ook hier, in dit huis, zou je daar natuurlijk over na kunnen denken om de gedachte van die menselijke maat en die rücksichtsloosheid, die er toch bij een uitvoeringsorganisatie is als het gaat om het bedienen van burgers, ondernemingen of wat dan ook, ook mee te nemen in dit vraagstuk.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De heer Schulpen: Ja, dat zit er nadrukkelijk in. Ik moet eerlijk zeggen het zat er al in voordat de toeslagenaffaire hoogtij vierde. Maar het besef en uiting daarvan is de manier waarop we nu samen met een aantal andere partijen, waaronder het Rijk, met een pilot bezig zijn om te kijken hoe je algoritmes echt verantwoord en bewust inzet en dat betekent ook keuzes tot op het hoogste niveau in een organisatie of je überhaupt een algoritme inzet en dat je ook de consequenties kent die te maken hebben met menselijke maat. Dat zit nadrukkelijk in dit spoor. Ja, zeker.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Eén puntje nog hierover. Wij hebben gisteren ook gezegd dat de aanbevelingen van de commissie Bosman, die onderzoek heeft gedaan ook zeg maar naar wat in Den Haag tussen Kamer, regering en uitvoeringsorganisaties allemaal gebeurt naar de burger toe, ook transponeren naar de Provincie en ook hier een antwoord geven. Gisteren heb ik met mijn politiek medewerker afgesproken dat we dat gaan doen. Dus we gaan daar heel specifiek aandacht aan besteden.

De voorzitter: Dank u. Wie nog?

VVD (Nijskens): Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

VVD (Nijskens): Op zich is het jammer dat de presentatie niet helemaal gegeven kan worden want het is natuurlijk wel een zeer ingrijpend onderwerp en het is eigenlijk jammer dat dat lijdt onder de tienminutenregel om het zomaar te zeggen. Dat eigenlijk op voorhand. En ook dadelijk hebben wij ieder vijf minuten spreektijd. Ik weet niet of je zo'n onderwerp dan echt getackeld krijgt, maar we zullen het moeten proberen. Eén vraag heb ik. U wilt van ons horen waar de prioriteiten moeten zitten. Als ik het verhaal zie, in hoeverre is er nog iets te prioriteren? Waar is überhaupt keuzemogelijkheid, want de basis moet. Ambities willen we volgens mij ook allemaal. Wat valt nog te prioriteren?

De heer Schulpen: Ik begrijp uw vraag dat het minder een wat doe je wel en wat doe je niet prioritering is. Daar heeft u gelijk in. Het is wel een faseringsvraagstuk. Dus als wij nu moeten prioriteren dan prioriteren we bijvoorbeeld echt op dat DDI-project en daar zetten we het komende halfjaar, in ieder geval tot 1 juli, alle energie op om dat geland en verankerd te krijgen in de organisatie. Op een andere ambitie, maar die heeft wat meer tijd nodig, hebben wij een weg moeten vinden in de geweldige hoeveelheid data. Ook dat is een prioriteit. Maar u kunt aangeven, ik zou bijna zeggen net zoals mijnheer Van der Valk net deed, aan dat soort highlights, daar prioritair aan de voorkant in dit jaar, komend jaar, aandacht besteden. Dat kan prima en zou ook de uitnodiging zijn. Dus het is meer een faseringsvraagstuk, wat komt eerst en wat komt later, dan wat doe je wel en wat doe je niet.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Schulpen. Niemand meer? Voordat we overgaan naar de sonderende behandeling wil ik toch even vaststellen dat we van tevoren als Griffie en ook als Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

voorzitter afspreken hoeveel tijd de sprekers nodig hebben en krijgen. Dus het is niet zo dat wij dictatoriaal hier vaststellen dat de spreker maar tien minuten krijgt. Dus de spreker, of in ieder geval de mensen achter mij, hebben de tijd opgegeven van wat ze nodig denken te hebben om die presentatie te doen. Dat wou ik even rechtzetten voordat we verdergaan. Dan ga ik over tot de sonderende inhoudelijke behandeling in één termijn waarvoor elke fractie maximaal vijf minuten heeft. En ik verzoek u daarbij in ieder geval in te gaan op de door GS gestelde vragen. Dan start ik bij mijnheer Nijskens. Mijnheer Nijskens, aan u het woord.

VVD (Nijskens): Ja, dank u wel voorzitter. Op zich is het best een moeilijk stuk om te doorgronden. Lezende bleek inderdaad, en dat konden we ook net in de presentatie horen, dat het eigenlijk veel meer een vraagstuk is van organisatieontwikkeling dan daadwerkelijk een digitalisering of een informatiebeleid. Dus ik weet niet in hoeverre de naam de lading dekt. Wat ons in ieder geval in de fractie opviel is dat wij een hele negatieve houding proeven richting de big tech zal ik ze maar noemen. Er staan diverse voorbeelden in van hoe slecht die jongens als het ware zijn, maar ik denk dat zij juist de pioniers op dit gebied zijn die aangeven welke weg het opgaat. Je kunt nu eenmaal dingen niet uitvinden op het moment dat ze er zijn. Ook het voorbeeld dat u de beurswaarde vergelijkt met het Bruto Nationaal Product van een aantal landen vind ik een hele vreemde. Misschien zal de Partij voor de Dieren zeggen gelukkig is fossiel niet meer in de top 10, we hebben er twintig jaar aan gewerkt om fossiel uit de top 10 te krijgen. Snapt u wat ik bedoel? Dus in zoverre kan het over twintig jaar zijn dat weer een hele andere soort sector in de top 10 staat. Wat zegt dat voorbeeld? Dan staat er ergens in het stuk digitaliseren in relatie tot koersvast afwegingen maken. Dat zijn nogal zinnen waar iedereen zich ik weet niet wat bij voor kan stellen. Het kwam net ook al bij de vraag van de SP naar voren: Mens en waardegedreven manier van digitaliseren. Dat vind ik toch wel knappe dingen. Als ik uit de presentatie begrijp dat dat betekent dat je niet met discriminerende algoritmes werkt, dan kan daar niemand tegen zijn. 'Geen niet-openbare analoge archieven meer in het gouvernement.' Dus dat betekent dat alle niet-openbare archieven gedigitaliseerd worden opgeslagen. Hoe is er dan zekerheid dat alle stukken er nog zijn? Een papier kun je nog altijd vasthouden om het zo maar te zeggen. Dat is ook een beetje ouderwets misschien maar die slag vind ik heel griezelig. Verdwijnt er niets tussen het afschaffen van papier en het digitaal vastleggen? Dan staat op bladzijde 15 dat onze partners minimaal BIO moeten zijn. Dus dat is die Baseline Informatieveiligheid van de Overheid. Om welke partners gaat dat dan? Ik neem niet aan dat dat geldt voor iedere burger of iedere onderneming die de Provincie voor iets nodig heeft, want hoe rol je zoiets uit en hoe dwing je zoiets af en ontstaat er niet weer een tweedeling in de maatschappij? Dan de financiën. Daarom begon ik ook mijn verhaal met ik zie het veel meer als een organisatieontwikkeling dan als een echt sec informatiebeleid. Dus ik denk qua prioritering dat daar juist misschien wel het dubbele geld naartoe moet. Dus ik zou bijna willen pleiten van reken eens uit wat je echt nodig hebt. Ik geloof € 3,9 miljoen is er. € 3,2 miljoen ligt vast. Hoe kun je in godsnaam 80 projecten draaien met € 700.000. Dus ook graag een inzicht in wat kost het en de historie leert dat vooral ICT-projecten altijd veel duurder zijn dan dat we denken. Alleen al het hele bedrag lijkt veel te klein. Dan op de vragen. De presentatie heel veel duidelijk gemaakt. Dat heeft ook de denkwijze denk ik veel beter verwoord dan de tekst in het stuk zelf. Dus wij onderschrijven zonder meer zowel de ambities als ook de thema's die ter sprake komen. Wij hebben eigenlijk geen prioriteit voor thema's en we zouden eigenlijk liever op zoek willen gaan of er ergens geld is te vinden om de ambities ook snel genoeg waar te kunnen maken, zeker ook omdat u al aangaf dat wij steeds verder achterlopen op big tech om het maar zo te zeggen. Hoe kunnen we überhaupt proberen om ze een beetje bij te houden? En qua informatievoorziening zou ik gewoon aan Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

willen sluiten bij de gewone Planning & Control-cyclus en niet een heel apart informatiesysteem daarlangs op te tuigen. Tot zover. Ik hoop dat ik binnen de tijd ben gebleven.

De voorzitter: Dat bent u. Perfect. Mijnheer Franssen, aan u het woord.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, dank u wel voorzitter. Het stuk dat nu voorligt heeft een mooie bijdrage geleverd aan onze woordenschat, waarbij weer veel toevlucht tot het Engels werd gezocht. Het woord dat ons het meest bij zal blijven is datavolwassenheid, maar ook volatiliteit en ambiguïteit. We botsen tegen heel veel informatie in een abstracte setting, maar de ambities kunnen onze goedkeuring dragen. Hier gaat het volgens ons om data. Dat wil zeggen gegevens, de technologie, het proces en de techniek waarbij data als informatie wordt gepresenteerd. Wat we missen in het stuk is de scherpe snip tussen data en informatie. Data zijn gegevens. Data worden pas informatie als deze voor de ontvanger bruikbaar gepresenteerd worden. We hebben van allerlei systemen methodieken, ontvangers van data en informatie, maar het zijn uiteindelijk de mensen die ermee om moeten gaan. Het is ook de mens die de informatie in de juiste vorm, in de juiste context, in de juiste tijd, aan de juiste ontvangers moet verstrekken. De mensen en de randvoorwaarden zijn minstens zo belangrijk als de technische ontwikkelingen. We leven in een tijdperk van de machtige informatietechnologie. Dat werd zonet al benoemd. Vaak zijn dat de sociale media die enerzijds grossieren in data en anderzijds iedereen in de gelegenheid stelt zijn of haar of haar eigen waarheid de wereld in te slingeren zonder dat gebruikers zich houden of gebonden zijn aan onderbouwing en nuances. Dat vraagt een overheid die extra zorgvuldig opereert en goed gaat nadenken over dit vraagstuk, maar ook om gelijke tred te houden met de wijze waarop commerciële partijen gepersonaliseerde dienstverlening leveren. Het investeren in de digitale kennis van vaardigheden van eigen medewerkers vindt LOKAAL-LIMBURG een goede zet. Belangrijk en positief is de constatering dat digitalisering niet de oplossing is voor al onze opgaven, de bescherming van publieke waarden bij digitale toepassingen zoals privacy, veiligheid, rechtvaardigheid, autonomie en controle over de macht. De taalgevoeligheid en het gevoel voor formulering blijft iets dat dicht bij de mens staat. U geeft aan dat we in Limburg een groot aantal regionale instituten hebben die een rol hebben in relatie tot de digitale transformatie. Echter wordt de specifieke expertise, vooral op het gebied van analyse, duiding en onderliggende data, te weinig gevaloriseerd voor onze beleids- en uitvoeringsopgave. Dan heb ik eigenlijk ook een vraag in deze aan het College. Hoe moeten we de uitdrukking valoriseren in deze context opvatten en betekent dit dat we als Provincie meer profijt uit deze instituten zouden kunnen halen? LOKAAL-LIMBURG is verder eigenlijk benieuwd hoe de aanbevelingen van de BEST, de Brede Economische Sociale Task Force, zouden kunnen gaan leiden tot een meer samenhangende duiding op kennis op regionale schaal door middel van informatievoorziening. Ook in Limburg wordt behalve dialect gewoon Nederlands gesproken. Dus geef alstublieft de Chief Information Officer een naam die bij ons past. Doe gewoon en houd het ook gewoon. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Franssen. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Ja, D66 vindt het echt heel goed dat we ons rekenschap geven van de kansen en bedreigingen van het gebruik van big data en informatisering en ook goed dat we actief de kansen pakken en de bedreigingen het hoofd bieden. Met de delen van de analyse die we begrijpen zijn we het ook wel eens. De vraag is wat we de belangrijkste thema's vinden. Goed omgaan met Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

eigen zelf gegenereerde informatie. Dus dat is informatie beheer en archivering en bedrijfsvoering. Die twee thema's die vinden wij eigenlijk op het eerste gezicht het belangrijkste. Het is niet dat de andere thema's niet belangrijk zijn maar hier heeft de Provincie het meest een eigen taak in. Dus dat we hieraan gaan werken vinden we het belangrijkste. We missen eigenlijk al hier, maar misschien heb ik het gewoon niet goed gezien, een systematische inventarisatie van welke data we genereren, moeten genereren, welke data we beheren en welke data we moeten beheren. Dat kan nog weleens veel meer zijn dan mensen op het eerste gezicht denken, want wij genereren natuurlijk informatie over verkeer, over ons eigen beleidsproces, over toerisme. In het kader van onze taken genereren we informatie. We genereren data waar we iets mee kunnen maar waar anderen misschien ook iets mee kunnen. Een goede stap voorwaarts zou zijn als wij ons daar goed rekenschap van geven en dat ook beschikbaar stellen voor mensen die er iets mee kunnen, die zichzelf ermee kunnen versterken en voor bedrijven die er een verdienmodel op kunnen baseren. In zo'n geval moet je natuurlijk wel nadenken over krijgen we weer het geld terug. Dat verdienmodel: Moeten we dat gratis versterken of moeten we daar iets voor terugkrijgen. Niet per se zou ik zeggen, maar ook weer niet dat we zelf een soort een big tech worden onder de big techs. Dus de richting die het meeste kans geeft is denk ik open data. Dus als anderen iets met onze informatie willen doen en daar geld aan willen verdienen, moeten ze ook zelf bijdragen aan het vergroten van die informatie en versterken van die informatie. Je mag meedoen maar draag dan ook bij aan het verdere uitwerken van die database. We hadden inderdaad ook de vraag of de Provincie nu al processen heeft die geautomatiseerd verlopen en waar we echt op moeten passen of de menselijke maat in acht wordt genomen, waar de heer Van der Valk namens de SP ook al naar gevraagd heeft. Ik was blij met het antwoord trouwens. Het blijft wel een belangrijk aandachtspunt. Je verzandt zelf vaak automatisch in die situatie dat je op een gestandaardiseerde manier met de samenleving omgaat en dat de menselijke maat dan uit het oog verloren wordt. Het is heel goed als we daar scherp op blijven. Dan geef ik ook als signaal: Wij accepteren wel dat wij in een glazen huis leven als we informatie genereren en bij het beschikbaar stellen van informatie. Dus nogmaals, we denken dat kan best weleens pijnlijk zijn maar het is wel acceptabel voor ons in deze situatie. De vraag was welke thema's we het belangrijkste vinden. In principe vindt D66 innovatie belangrijk, maar we kunnen natuurlijk niet zomaar aangeven in welke richting dat zou moeten en hoe dat moet. Dat is ook wel een aandachtspunt. Ik had hier graag wat richting in gezien, maar eigenlijk zie ik vooral de weerslag van wat in de presentatie gezegd wordt van databeheer en automatisering is allemaal een kwestie van organisatie. In ons uitvoeringsplan staat we gaan een innovatiemanager aanstellen en een innovatieteam, misschien met Engelse termen nog wel, maar in ieder geval zo heb ik het onthouden. Dat is bijna een contradictio in terminis, dat als je iets structureel in de organisatie gaat inbedden dat het dan innovatiever zou worden. Het lijkt me niet eigenlijk. Dus we zouden graag dit willen maar het is heel lastig om het te doen. Als u hierop zou kunnen reageren graag. Als dit nog beter zou kunnen heel graag. Nog als eindsignaal, het zou voor D66 nog mooier worden als het meer bij de specifieke rollen van de Provincie zou passen en als Limburgers er echt iets van zouden merken. Er wordt hier heel veel geanalyseerd over rollen en dingen die toch groter zijn dan de Provincie, die toch op landelijk of internationaal niveau of in de big tech gebeuren. Daar moeten we misschien op reageren, maar we kunnen het geen vormgeven. Dan heeft het ook niet veel zin om daar je aandacht aan te besteden. Er is genoeg waar we onze aandacht wel aan moeten besteden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Wageningen. Mijnheer Smeets.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Samen voor Limburg (Smeets): Dank u wel, voorzitter. Ja, wat is het toch heerlijk als er iemand kernachtig een presentatie geeft zoals de heer Schulpen vandaag, waarin meteen eigenlijk goed duidelijk wordt wat de kern van de zaak is. En we hadden het over kernachtiger. Informatie zou kernachtiger moeten. Want toen ik het document opende toen dacht ik van ja daar gaan we weer, een document van 80 pagina's over strategisch informatiebeleid. Als je dat afzet tegen de industrie, om maar eens even een dwarsstraat te noemen, als je tien pagina's over strategisch informatiebeleid opschrijft en je zou eroverheen willen, dan komt er al vlug iemand naar je toe die zegt heb je niets beters te doen dan zoveel papier te verspillen aan dit soort stukken. Nu snap ik ook dat we in een glazen huis leven en dat we natuurlijk ook informatie delen met de burgers en bedrijven en dat het een ander soort situatie is als het bedrijfsleven. Maar goed, ik ben eerlijk gezegd niet verder gekomen dan pagina 10 en toen dacht ik bij mezelf van weet je wat, ik ga eens naar de financiële paragraaf, want dat vind ik altijd interessant. Ik hoop dat ik goed te verstaan ben. In die financiële paragraaf las ik dat een en ander budgetneutraal geïmplementeerd wordt. Dus toen maakte mijn hart een klein vreugdesprongetje, hoewel ik ook wel dezelfde twijfels heb als de heer Nijskens of wij dit inderdaad budgetneutraal over de Bühne gaan krijgen. Dus wij gaan u daarop controleren mijnheer Schulpen zagezegd. Maar goed, budgetneutraal. Ik heb het stuk ook niet helemaal doorgenomen. Die eerlijkheid wil ik hier ook even op tafel leggen. Ik ga ervan uit dat de Provincie professionals in huis heeft en daar waar men uiteindelijk tot implementatie overgaat men professionele bedrijven gaat inhuren om een goed platform neer te zetten waarin wij onze informatie tijdig, accuraat, volledig en uiteindelijk ook graag kernachtig als PS tot ons krijgen. Daar ga ik van uit. Dat is een aanname die wij daaronder leggen. Dan blijven er voor ons eigenlijk twee zaken over die ik heel belangrijk vind en die waarschijnlijk ook al ingevuld zijn in uw stuk, maar toch. Dat gaat over de wet van de privacy. Hoe is dat geborgd? Voldoet alles wat wij hier uiteindelijk op gaan slaan aan die toets? Dat vind ik heel belangrijk. Een tweede is u noemt het zelf tricky en ik vind het helemaal niet tricky. U vond het e-mailverhaal een tricky onderwerp. Het is helemaal niet tricky, want het is gewoon alles wat we in transparantie en openheid straks met elkaar zouden moeten bespreken. Als het dus zo is dat vanaf 1 juli het DDI-systeem volledig is geïmplementeerd kan het dus ook niet meer zo zijn dat er e-mails verloren gaan. Als dat dus wel gebeurt na 1 juli, we pakken hem gewoon even heel zwartwit, betekent dat dus dat er een ambtenaar of een medewerker willens en wetens een e-mail heeft verwijderd, vernietigd, gedeletet of hoe je dat ook wilt noemen. Dus dat is uiteindelijk denk ik het grote voordeel van dit DDI-systeem. Ik had graag van u de bevestiging, mijnheer Schulpen, dat dat zo is, dat er geen enkel document meer verloren kan gaan, want we zijn helemaal gedigitaliseerd. Alles wordt realtime feitelijk opgeslagen. Dus mochten we nog zaken kwijtraken en mocht dat leiden tot grootschalige onderzoeken die waarschijnlijk iedereen betreft, maar het is even niet anders, dan zal het dus puur het menselijk handelen alleen kunnen betreffen. Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Smeets. Dan gaan we over naar de heer Driessen. Mijnheer Driessen, aan u het woord.

Forum voor Democratie (Driessen): Ik ben verheugd dat ik mij in grote lijnen kon vinden in mijn voorgaande spreker. Het lijkt bijna dezelfde partij. Wij hebben de laatste tijd helaas gezien dat de overheid met betrekking tot digitalisering en informatiebeleid niet altijd heel waterdicht is. Daar hebben we een aantal voorbeelden van die zelfs een beetje pijnlijk zijn voor de overheid. Ik was in ieder geval verheugd te horen dat we werken naar een vraag gedreven informatiebeleid en ook digitaliseringsbeleid. Voor ons is het heel belangrijk dat het inderdaad vraag gedreven is en dat we Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

dus niet zaken gaan doen waarvan we denken het moet maar omdat de wereld op die manier verandert in big data en wij moeten daar ook maar aan meedoen. Het moet wat ons betreft ook daadwerkelijk een doel dienen en we moeten daar echt vragen bij stellen. Wij moeten daar elke keer de afweging maken zijn we hier bezig omdat we hier als huis behoefte aan hebben of zijn we hiermee bezig omdat het maar modern is en omdat wij dat ook graag willen, omdat wij daar ook graag aan bezig willen zijn. Om op de vraag van GS terug te komen. Wat wij belangrijk vinden in prioritering is tweeledig en sluit deels aan bij een aantal van de vorige sprekers. Daarbij is voor ons informatieveiligheid erg belangrijk. Onze spullen dienen niet in handen te komen, dan wel niet per ongeluk dan wel expres, van mensen waar dat niet hoort. En een tweede deel is dat het geen chaos en geen oerwoud moet worden. Als wij dadelijk nog maar een paar mensen in huis hebben zitten die verstand van zaken hebben, die weten hoe het allemaal functioneert en hoe we daarmee om dienen te gaan, en die moeten we elke keer inschakelen, en daar moeten we allemaal bij gaan kijken hoe we ook alweer bij onze documenten komen en welke waar ook alweer gedocumenteerd zijn, het voorbeeld van de heer Nijskens, de digitale documentatie bijvoorbeeld, dan lijkt ons dat ook geen wenselijke situatie. Dus dat is even om aan GS mee te geven. Verder zijn we in ieder geval wel blij dat de Provincie bereid is een inhaalslag te maken, dus op een voortvarende manier aan de slag te gaan met het informatiebeleid, en dat we in ieder geval lopen bij de tijd, behoudens dus dat we wel willen dat het vraag gedreven is en dat we daar ook daadwerkelijk iets mee kunnen en dat het niet alleen maar een inhaalslag maken is omdat we nu eenmaal achterlopen op andere sectoren of organisaties. Tot zover.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Driessen. Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja voorzitter, in algemene zin. Dat is ook de eerste vraag van GS of we ons kunnen vinden in deze lijn zoals die hier staat. Ik begin maar gelijk met de prioritering. Dat is tevens een vraag en dat richt zich toch inderdaad op het thema kwaliteit en juistheid van informatie. Dat gaat niet alleen om de feitelijke en technische kanten maar ook de ethische kanten, dat is net al belicht, en hoe je daarmee omgaat. Ik kon niet helemaal uit het stuk halen waar dat precies gepositioneerd is. Ik ben ook blij met de opmerkingen daarnet van de heer Schulpen en de heer Koopmans dat zeker ook de ethische kant en de vertaalslag daarna naar informatieverwerking een belangrijk aandachtspunt gaat krijgen. Als je het dan hebt over de Googles, de Bookings en anderen van deze wereld, dan zouden wij ook zeggen snelheid is prima maar kwaliteit gaat hier wel voor snelheid. Ik denk dat de gemiddelde burger best wel snapt dat als die iets via Booking doet, voor zover iemand dat na corona nog gaat doen, dat dat dan toch even iets anders werkt dan wanneer je bij een overheid terechtkomt, waarmee overigens niet gezegd is dat je in de prehistorie mag blijven als overheid, maar de burger verwacht juist van een overheid dat wat hij krijgt kwalitatief goed is, dat het klopt, dat het juist is, dat het objectief is en dat alles wat daarachter zit in termen van algoritmes en zo ook niet tot verkeerde uitkomsten gaat leiden. Ik heb een paar vragen nog. Het is misschien niet aan de orde.

De voorzitter: Mevrouw Depondt, een ogenblik. Mijnheer Nijskens.

VVD (Nijskens): Ja, mag ik een vraag stellen. Denkt u nu echt dat Booking.com niet heel veel focus heeft op zorgvuldigheid en precies dat de klant weet wat hij krijgt, wanneer hij het krijgt en hoeveel dat hij moet betalen. Dus ik denk dat wij juist als overheid heel veel van dit soort platforms kunnen leren.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja, maar u hoort mij geen diskwalificatie over Booking of wie dan ook uitspreken. Het gaat er meer om dat als de vraag aan ons is van wat vinden wij voor de Provincie in haar positie in de samenleving prioriteit, dan zeg ik kwaliteit van informatie. Daarmee zeg ik niet per definitie dat anderen zich niet op kwaliteit zouden focussen. Misschien even de vragen. Het is misschien niet aan de orde, maar we zitten nog steeds helaas in een coronasituatie. Het is voor iedereen inmiddels wel helder dat in de post-coronafase digitalisering van de samenleving toch nog wel een andere dimensie gaat krijgen dan we hem recent hebben meegemaakt. Heeft dat nog invloed op het informatiebeleid zoals het hier staat? Ik weet de ene is meer een volumevraag en deze is meer een beleidsvraag, maar zit daar nog relatie tussen? Wij snappen de rol dat wij een volgende rol kiezen in innovatie. Dat delen we ook. Waar wij nog niet helemaal uit zijn in de tekst is dat aan de ene kant wordt gesproken over laten we zeggen de positie van informatiebeleid in relatie tot de eigen bedrijfsvoering, en aan de andere kant, maar dat loopt een beetje door elkaar heen vinden wij, de rol die deze vorm van informatiebeleid ook in de samenwerking met partners kan spelen. En een derde is, maar dan ligt het nog steeds een beetje aan de bedrijfsvoering, we hebben allerlei instituten op de campussen en anderszins. Die zijn daar ook mee bezig en het zou wel goed zijn als die daar ook van alles in gingen doen. Dan denk ik nu lopen even voor mijn beeld wat dingen door elkaar. Je hebt je eigen rol als Provincie, als organisatie, om het zo te zeggen, je bedrijfsvoering en je politiek-bestuurlijke proces. En je hebt aan de andere kant een aantal instellingen die je én daarbij kunnen helpen maar waarbij je andersom, vanuit een beoogde spin-off vanuit je beleidskaders, er ook belang bij hebt dat die bepaalde dingen doen. Ik zou die dingen wel gescheiden willen houden. En daarmee is niet gezegd dat je het een wel moet doen en het ander niet, maar het loopt nu wel een beetje door elkaar in het informatiebeleid van de Provincie zelf. Of laat me het dan maar heel plastisch zeggen. Ons informatiebeleid heeft niet tot doel om andere instellingen subsidies te verschaffen. Als wij vinden dat wij dat in het kader van andere beleidskaders moeten doen vind ik dat helemaal prima maar niet als doel vanuit dit thema. Dan was net ook al de vraag, dat is mij ook een beetje onhelder. Of moet deze nota zich vooral richten op de hoe-vraag en de conditionele vraag maar niet over de wat-vraag. Dat blijft voor mij ook wat onduidelijk. En als het gaat over het monitoren dan mag het van mij gewoon in de P&C-cyclus, maar ik ben wel nog een beetje op zoek naar een wat scherpere definitie van de doelen. Dat kunnen ook die interne doelen bedrijfsvoering of externe doelen zijn. Dat laat ik even in het midden. Maar als je iets wilt monitoren dan worden daar een reeks van activiteiten op genoemd. Voor ons is dan minder interessant of die activiteiten zijn uitgevoerd, maar welk doel wil je ermee bereiken. Dus dat kan in de reguliere P&C-cyclus. Dat hoeft allemaal niet apart. Maar dan mag het wel wat scherper zijn in termen van wat wil ik dan op welk moment bereikt hebben. Tot zover.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Depondt. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Dank u wel, voorzitter. Wij zouden het bijna vergeten in coronatijd maar ongeveer een jaar geleden was er in Maastricht een patiënt zero en ik heb het dan niet over corona maar over het datalek bij de universiteit Maastricht. Een niet geüpdatete computer zorgde ervoor dat hackers binnenkwamen in het UM-netwerk. De universiteit lag wekenlang plat en moest uiteindelijk een losgeld betalen om weer bij de bestanden te kunnen. Ook hier bij de Provincie lijkt ons zoiets niet uitgesloten. De nieuwste besturingssystemen zijn daarbij een must. Er hoeft maar één computer, één apparaat niet geüpdatet te zijn en er is sprake van een veiligheidsrisico. Hierdoor

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

hebben hackers vrij spel en dit probleem wordt ook onderkend in de mededeling van de portefeuillehouder. Is er al eens overwogen om de ICT-voorzieningen van de Provincie Limburg door ethische hackers op datalekken te laten controleren? Privacy is natuurlijk een groot goed. Wij lezen dan ook in de mededeling dat de Provincie op een verantwoorde manier om wil gaan met data en ook dat het interne bewustzijn van de medewerkers op informatieveiligheid versterkt wordt. Daardoor wordt een manifest 'zo werken wij met data' opgesteld. Concreet denken wij hierbij aan het gebruik van zoekmachines op het Gouvernement. Daar lezen wij niets over terug in de mededeling. Zo is bekend dat Google en Yahoo veel persoonlijke informatie verzamelen over hun gebruikers en juist door Provincie-medewerkers wordt omgegaan met gevoelige informatie. Welke zoekmachines gebruikt de Provincie op dit moment? Is overwogen een privacy-vriendelijke zoekmachine als standaard in te stellen zoals bijvoorbeeld DuckDuckGo door Bits of Freedom uitgeroepen tot privacy-vriendelijkste zoekmachine? Dan tot slot vragen we ons af hoe het met de digitale correspondentie zit en dan bedoelen wij concreet mail- en appverkeer door het Provinciebestuur in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur. Als deze berichten een bestuurlijke aangelegenheid betreffen, moet het bestuur een redelijke inspanning doen om deze berichten te achterhalen. Ze worden immers gezien als documenten in de zin van de Wob en dat geldt voor berichten van zowel werk als van privéapparaten aldus de Raad van State. Daarom onze vraag hoe zit het met deze digitale correspondentie van het Provinciebestuur, hoelang wordt deze bewaard en wat wordt er gedaan om hier back-ups van te maken zodat het te achterhalen blijft als burgers om transparantie vragen. Dan misschien nog een antwoord op de vraag over wat wij het belangrijkste vinden in dit hele dossier. Ik denk dat de keuzeopties allemaal met elkaar te maken hebben. Als je aan één touwtje trekt, heeft dat implicaties voor alle anderen. Dus één van de dingen die ons heel belangrijk lijkt is de onderlinge relatie tussen het hele pakket en alle keuzes die uiteindelijk gemaakt worden. Als we dan toch ergens een soort prioritering aan zouden moeten geven, dan is dat veiligheid. Je wil er niet aan denken wat er gebeurt als ons hele ICT-gebeuren platgelegd wordt en we nergens meer bij kunnen. En daarna komen dan natuurlijk aan de ene kant privacy maar ook transparantie. Dat lijkt misschien een beetje tegenstrijdig, maar ik denk dat als we er even over nadenken het toch wel duidelijk is dat voor een aantal mensen hier privacy heel belangrijk is terwijl voor een aantal andere mensen vanuit hun rol transparantie verwacht wordt. Dan kan ik misschien nog even reageren op de heer Smeets. Hij zei dat hij blij was dat alle aanpassingen en plannen budgetneutraal gedaan worden. Maar de wereld verandert heel erg snel, ook op ICT-gebied. Dus ik denk dat budgetneutraal geen doel op zich moet zijn en ik denk dat we heel goed moeten kijken wat nodig is om onze voorzieningen veilig en zodanig in te richten dat we daar maximaal profijt uit kunnen halen omdat je er niet aan moet denken wat allemaal de consequenties zijn als we het niet meer kunnen gebruiken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Loomans. Mijnheer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u wel voorzitter. Zoals al meer gezegd is het een omvangrijk stuk. Ik begon vol goede moed aan de 80 pagina's zullen we maar zeggen en ik struikelde eigenlijk op pagina 3 al meteen over de visie. Ik denk het leuk om ergens een leidmotief bij te verzinnen maar als ik dan lees 'wij digitaliseren op een mens- en waarde gedreven manier' dan ontleed ik dat even en dan lees ik ook bij digitaliseren op een mens gedreven manier. En dan zie ik toch beelden voor me van medewerkers die met een zweepje door de gang worden gedreven. Dus ik zou daar toch op een iets andere manier een formulering aan willen hangen. Even op de inhoud verder ingaand, het is nu ook een lijvig document omdat het twee werelden bedient eigenlijk, de wereld buiten de provinciale Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

organisatie en de wereld binnen de provinciale organisatie. Wat dat betreft staat er ook duidelijk verwoord dat een gedeelte van de ontwikkelingen binnen de provinciale organisatie wordt veroorzaakt of geëntameerd door de ontwikkelingen buiten. Het probleem zit hem natuurlijk precies op die scheidslijn. En dat wordt goed verwoord vind ik in het stuk en ook wat mevrouw Depondt aanhaalde dat je als Provincie toch een bepaalde taak hebt. Dat staat ook mooi verwoord in het stuk. Wij dienen verschillende belangen te wegen om daar uiteindelijk een besluit over te nemen, terwijl firma's buiten de organisatie eigenlijk alleen hun eigenbelang kunnen laten wegen zonder daar een maatschappelijk oordeel over te hoeven vellen. Zij hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Dat gezegd hebbende, nogmaals het is een omvangrijk stuk en alles staat ongeveer vermeld wat daarin zou moeten. Een aantal dingen zijn al gezegd. Die ga ik niet meer herhalen. Wat wij als GroenLinks heel belangrijk vinden is een aspect en dat is dat dit hele proces ook valt of staat met de medewerkers hier in huis. Dat staat ook in het stuk verwoord. Maar er wordt ergens gevraagd waar wij de nadruk op willen te leggen. Je dient je medewerkers bewust te maken en te houden van de verantwoordelijkheid die zij hebben op dit gebied want er hoeft maar één iemand een foutje, al dan niet moedwillig, te maken en dan is wat mijn buurman schetst waarheid. Dat heeft dan nog geeneens met de hardware te maken dan, maar ook met de menselijke kant. Dus daar zouden wij ook graag de nadruk op willen leggen. Betrek zoveel mogelijk de medewerkers bij de nieuwe ontwikkelingen, houd ze up-to-date en maak ze ook bewust van de rol die ze spelen. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Baneke. Mijnheer El Attal.

PvdA (El Attal): Ja, dank u. Wij onderschrijven in ieder geval de strategische opgaven en de ambities in dit stuk. Hier een prioriteit geven dat is best wel moeilijk omdat wij het allemaal wel belangrijk vinden, maar om er dan toch specifiek twee uit te lichten, dan hebben we eerst de archivering. Informatie moet wat ons betreft centraal veilig worden verzameld en het is zeker heel belangrijk dat dat vervolgens dan ook goed, makkelijk toegankelijk is voor iedereen die daarbij mag en er om redenen bij moet kunnen. De tweede is het ethische aspect. Data over mensen moet veilig zijn. Algoritmes mogen wat ons betreft nooit leiden tot discriminatie en beleid dat gemaakt wordt op basis van data en algoritmen blijft uiteindelijk wel beleid en dat betekent dat er altijd politieke keuzes in gemaakt worden. Dus data-driven policy zoals ze dat dan noemen, is mooi maar blijft politiek en die verwarring moet er volgens ons nooit ontstaan. Verder vinden wij op de laatste vraag om ons jaarlijks te informeren dat prima.

De voorzitter: Dank u, mijnheer El Attal. Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja dank u wel, voorzitter. Allereerst hoef ik mijn stokpaardjes van meer Nederlands in provinciale stukken niet van stal te halen want dat heeft mijnheer Franssen van LOKAAL-LIMBURG al gedaan. Ik sluit mij aan bij mijnheer Smeets, ik ben even de naam van de partij kwijt, als het gaat om het volume dat weer aangeleverd is waar wij ons doorheen moeten worstelen. Dan maak je een selectie in de allerbelangrijkste dingen, namelijk de conclusies, de risicoparagraaf en de financiën. Dan denk ik ook van oké, als de financiële kaders geschetst zijn en budgetneutraal worden genoemd dan denken wij het zal wel goed komen. Dan toch even naar de inhoud. Ik zei het al bij de presentatie. Voor ons is het enorm belangrijk dat de menselijke maat ergens wordt geborgd. Voorgangers die spraken daar ook al over. We hebben te vaak, te veel en te recent hele schrijnende en afschuwelijke gevallen meegemaakt waarbij een onderdeel was de manier waarop de boel was geautomatiseerd en Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

geïstitutionaliseerd, met de commissie Bosman gisteren met het spraakmakende rapport ook daarover. Ik heb een paar inhoudelijke vragen en suggesties. Eerst over de roadmap of wat zeggen we dan gewoon? De landkaart of iets dergelijks. Daar zie ik weinig terug over de implementatie van de Omgevingswet. Ik zie wel een aantal hele praktische elementen terugkomen die daarmee te maken hebben, maar de Omgevingswet kent een groot, lang en ingrijpende situatie, meermalen uitgesteld. Daar zit een risico aan, ook in dit traject denk ik, en daar moet denk ik goed naar gekeken worden. Ook al door andere sprekers is gezegd dat het uitvoeringsplan een hoog technisch gehalte kent, maar hoe zit het met de cultuur in dit huis als het bijvoorbeeld gaat om de old school ambtenaren enzovoorts, met alle respect. Hoe krijg je die cultuur in twee jaar tijd via diezelfde landkaart, roadmap, wel omgeturnd? Ik denk niet dat dat lukt want cultuur is toch wat hardnekkiger dan structuur. Dan de externe relatie met al die partijen waarmee we samenwerken of waar we gewoon in zitten en dan denk ik aan RUD's, Brightlands campussen enzovoorts. Hoe is die verbinding gelegd? Want we kunnen het hier goed neerzetten met mooie beleidskaders, mooie prioriteringen en uitvoeringsplannen, maar het moet natuurlijk wel matchen met de uitvoeringsplannen, prioritering en kaders van onze partners en zeker met die waar we direct zeggenschap en invloed hebben. Dus dat zou ik graag ook nog terugzien in het stuk. Dan als afsluiter overheid, informatisering en automatisering. Het lijkt vaak een ongelukkig huwelijk maar misschien is dit een mooie kans om er een wat gezondere, moderne relatie van te maken. Dat is het voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van der Valk. Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Ja, dank u wel voorzitter. In het algemeen kunnen wij de opgaven en ambities, het stuk zoals het er als geheel ligt, als PVV steunen. Ik pak toch even een kort citaat uit het stuk. "Door deze macht en maatschappelijke invloed verschuiven de traditionele machtspanelen en raken grote technologiebedrijven meer verweven met overheidstaken." Dit en de informatie op pagina 13 in acht nemend zou je dus de vraag kunnen stellen of big tech, laten we het maar noemen, de samenleving en in het verlengde daarvan het bestuur stuurt en veel macht bij enkele personen terecht komt. Dat zou een hele zorgelijke ontwikkeling zijn. Daarvan afgezien wil ik het verder kort houden en gewoon onze prioriteiten aangeven zoals wij denken dat die zouden moeten liggen. De handhaving van gemeenschappelijke normen en waarden zou voor ons onderdeel van de basis moeten zijn en niet een randvoorwaarde. Privacy en identiteitsveiligheid dienen gewoon een heel belangrijk onderdeel te zijn, een fundament te zijn. Met betrekking tot Brightlands wordt er gesproken over een gebrek aan valorisatie. We investeren of we geven geld uit aan ontwikkeling en innovatie en blijkbaar doen we er niets mee, althans met de resultaten daarvan om het goed te zeggen. Voor ons zou de prioriteit moeten hebben dat je met name hetgeen waarin je in investeert en wat daar als resultaat uitrolt ook daadwerkelijk kunt gebruiken. Met andere woorden je moet efficiënt werken. Je moet niet digitaliseren om te digitaliseren, maar het is een middel om andere doelen te bereiken. Een ander prioriteitspunt is de bepaling van de waarde van data, zowel in diepte als in breedte, de onderbouwing, de onafhankelijkheid, de volledigheid. Dus hoe voorkom je gefilterde data? Dat zou ook een punt zijn dat duidelijk terug zou moeten komen. Dat is eigenlijk hetgeen wij het belangrijkste vonden in dit stuk. Tot zover. Dank u.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Ernst. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Koopmans? Aan u het woord mijnheer Koopmans.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, ik begin eerst even met wat meer algemene, meer politiek-bestuurlijke antwoorden op de vragen die zijn gesteld, want het blijft natuurlijk interessant als je Gedeputeerde bent voor bedrijfsvoering dat je natuurlijk opereert als bestuurlijk verantwoordelijke naast vooral een directie die operationeel hier de verantwoordelijkheid draagt voor de bedrijfsvoering. Ik heb wekelijks een routineoverleg bedrijfsvoering en daar zitten mijn politiek assistent en ondergetekende. En eigenlijk doen wij altijd wel hetzelfde, allereerst kijken naar hou alles wat je doet een beetje simpel. En dat geldt ook voor deze operatie en we hebben veel op het gebied van automatisering meegemaakt. We zeggen altijd hou het simpel. Als ik het niet snap, dat weet de heer Helwig de clustermanager ook, dan gaat het niet door totdat we het snappen en totdat we begrijpen wat we echt aan het doen zijn en dat we ook begrijpen hoe de kosten op een manier in de hand gehouden worden want elke organisatie in dit land zo ongeveer heeft wel een geschiedenis op het gebied van ICT-problemen. We hebben dat tien jaar geleden een keer gehad met Aristoteles. Toen lieten we extern wat maken en we stuurden het slecht aan. Dat is een hele ellende geweest met een hoop afschrijvingen et cetera. Daar hebben we veel van geleerd en die lering zit in de organisatie, maar zit ook bij de mensen en zit ook in deze nota. Wij bouwen niets zelf. Dat is ook belangrijk. Daar hebben we niets mee. Recent heeft u nog een brief gekregen van de heer Burlet dacht ik of van het College. Ik weet het al niet meer. Dat ging over wat er gebeurt bij BIJ12, het instituut van het IPO. Daar staan een aantal knutseldatasystemen en die lopen dan op een gegeven moment vast. Wij houden daar niet van. Het grote voordeel van als je zelf niet ontwikkelt en dat extern doet en pakketten koopt, is ook dat ze zeker in de afgelopen jaren heel snel veel goedkoper worden. In dingen die bij wijze van spreken drie jaar geleden een half miljoen kostten, kun je nu met een abonnementsgeld van € 10.000 in terecht. Bij wijze van spreken. Dus ik ben niet zo'n fan om vooraf te zeggen dat iets meer of minder moet kosten. Wat nodig is, waar je het over eens bent, wat ten dienste staat van burgers en van de activiteiten waar de Provincie voor staat dat moet je doen, maar in algemene zin weten de mensen bij ons ook dat ik zeg doe het maar lekker binnen het budget dat er is en als we wat over houden dan kunnen we dat ook gebruiken voor de taakstelling, want je kunt natuurlijk elke dag weer nieuwe dingen kopen want er is heel erg veel en er is ook erg veel te willen en te wensen. Dus een jaarlijkse afweging op dat punt die wij zelf maken in de begroting maar ook met u maken lijkt mij geweldig de moeite waard. Dus hou het simpel is een heel belangrijk principe. Ik ben blij dat heel veel mensen zeggen het was veel tekst, dat hoor ik wel een beetje ook uit de reacties, terwijl heel weinig mensen zeiden dat, dat en dat onderwerp staat er niet in. Dat zou ik erger gevonden hebben. Ik denk dat het goed is dat de hoofdschrijvers hiervan, luisterend naar een heleboel opmerkingen, dit gaan meenemen, want ik heb bijna eigenlijk niets gehoord waarvan ik dacht daar ben ik het fundamenteel mee oneens, maar dat wij tegelijkertijd ook gaan kijken hoe we het document deels voor het politieke bestuur maken, deels ook voor de buitenwereld en deels ook voor onze eigen mensen. Want het zit nu allemaal bij elkaar in deze nota. Dat maakt ook dat die daarom wat dikker is. Misschien dat die daarom wat meer modulair kan worden ingericht. Wat voor iedereen en voor ons cruciaal is dat zijn eigenlijk de principes die de heer Schulp heeft neergezet. Er is niemand die daarvan afwijkt, tenminste zo heb ik niemand begrepen. Eigenlijk is het heel simpel tegen elkaar te vertellen als je het hebt over de grote wereld waarin techbedrijven bezig zijn, wat wij te doen hebben en die relatie daartussen. Want die grote bedrijven willen verdienen en wij moeten dienen. Dat is het hele simpele verschil. Wij hebben de samenleving te dienen en daar kun je gebruikmaken van wat je kunt leren van die grote bedrijven en tegelijkertijd weten we ondertussen ook heel goed dat je moet opletten want er zitten een aantal mechanismen in een aantal bedrijven die wel heel erg veel gaan over verdienen en minder gaan over dienen. Daar moet je dus gewoon heel scherp naar kijken

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

en de bewustwording die ik vind dat in dit stuk zit, veel meer dan ooit en ook noodzakelijker natuurlijk dan ooit, die leidt ertoe dat ik denk dat de mensen daar wel in toegerust zijn. Veiligheid is van groot belang. Simpel houden is van groot belang. Een derde punt is natuurlijk ook alles dat met privacy te maken heeft. Dat geldt voor mensen die hun gegevens hier inleveren maar dat geldt ook voor onze medewerkers. Daar denk ik dat het goed is dat nog een keer gesprek plaatsvindt, ik weet niet eens hoe dat staatsrechtelijk in elkaar zit, maar bijvoorbeeld een keer met de OR over het gemak waarmee hier wordt gezegd alle mails moeten bewaard worden in relatie tot wat dat dan betekent. In coronatijd wordt van alles naar elkaar toe geschreven omdat je ook een beetje van je af moet schrijven. Moet dat allemaal? Dat zijn dingen. De OR heeft er ook een brief over geschreven recent. Daar moet je wel met elkaar goed over nadenken want dat is ook een vorm van veiligheid en veilig kunnen werken in dit gebouw, ook als het gaat over als je een keer een RO hebt meegemaakt bij wijze van spreken met de Gedeputeerde Koopmans, ik zeg maar wat, waarbij daarna tegen elkaar wordt gezegd 'Godmejaar, deh waar wahl wild bezig de kerel.' Dat moet je kunnen zeggen, maar dat je misschien een halve dag later denkt misschien had hij wel gelijk of dat ik een halve dag later denk dat was misschien wel wat wild, weet je, dat zijn allemaal elementen die noodzakelijk zijn in besluitvorming, in tegenspraak en noem maar op, die van belang zijn. En de vraag is hoe je daar precies in het hele systeem mee om moet gaan. Maar ik denk dat het meest verstandige is om daar een keer politiek samen met de directie en met de OR eens een keer open over te spreken, want het is niet zozeer dat ik daar wakker van lig maar ik weet wel dat hier in huis er natuurlijk mensen zijn die denken van wacht eens even hoe gaat dat, hoe moeten we dat ordentelijk organiseren op een wijze dat de kern waar je voor staat als publiek medewerker dat je die kunt beoefenen op een wijze die transparant is, maar tegelijkertijd er niet een is waarbij je eigen veiligheid in gevaar kan komen. Dat is een heel belangrijke spanning waar we mee te maken hebben. En dat raakt ook aan het allerbelangrijkste punt, dat velen van u gezegd hebben. Je kunt van alles en nog wat opschrijven. Het woord old school ambtenaren dat ga ik dan even als een compliment noemen naar degenen die degelijk met papier in de hand werken. Voordat die allemaal weten hoe ze met DDI, SharePoint, of weet ik hoe dat spul allemaal heet, moeten werken, en dat op de meest precieze wijze doen, dat is een hele cultuuromslag. Ook daar is het niet door u bedoeld hoor, maar is het soms wat simpel om te zeggen dat moet maar allemaal gebeuren want archiveren dat is iets doen. Dat moet je van plek a naar b brengen. Wij krijgen 10 miljoen mails per jaar nu en dat zullen er over twee jaar wel 20 miljoen zijn. Wij kunnen er geen 300 ambtenaren bij zetten. Dat worden allemaal afwegingen die je in culturele zin met elkaar moet maken. Dat is een interessant gesprek waar ik hier niet de eindconclusie over wil trekken.

De voorzitter: Mijnheer Van der Valk, had u een vraag voor mijnheer Koopmans?

SP (Van der Valk): Ik heb niet zozeer een vraag maar wil wel even iets rechtzetten. Ik gebruikte de term old school ambtenaren maar dat was zeker niet een diskwalificatie. Dat was gewoon een manier waarop altijd gewerkt is en dat die omslag naar new school ambtenaren, om het dan maar zo even te noemen, wel een uitdaging is. Dat was de enige opmerking die ik daarmee wilde maken.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, maar zo heb ik hem ook begrepen en zo had ik hem ook proberen te vertalen. Absoluut. Voorzitter, dan nog even wat specifieke dingen. Wat ongelooflijk belangrijk is in het politieke bestuur, en wat mij zo lang als ik hier zit al heel erg bezighoudt, en we hebben er een aantal keren pogingen toe gedaan, dat is dat bij heel veel besluiten die je moet nemen als politiek bestuur, of dat nu de Staten is of wij, ik een volledige duiding van alle aanwezige data, ik zeg het gerust hier in Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

alle openheid, nog nooit heb meegemaakt, omdat dat moeilijk is om wat er allemaal beschikbaar is in de wereld bij elkaar te halen en precies te weten en te meten. Dat is nog los even van wat de heer Ernst ook nog zei dat het gecheckt, gevalideerd et cetera wordt, want iets is altijd vanuit een optiek gemeten. Laten we eens het punt pakken van hoever zijn we met duurzame energie en daar besluiten over nemen. De data op dat gebied die zijn vanuit heel veel gezichtspunten in te kleuren en dat is dus buitengewoon ingewikkeld om dat goed te doen. Dat vergt dus a dat je veel met elkaar werkt, en ik hoop dat wat hier in deze nota staat daar ook echt een bijdrage aan gaat leveren, dat je tegelijkertijd organiseert dat er binnen afdelingen meer mensen zijn, of bij de afdeling strategie of op een afdeling, die strategisch met informatie om kunnen gaan en die nader kunnen duiden. Dat is zo onvoorstelbaar relevant. En dat ze dat ook dynamisch blijven doen en niet blijven hangen in wat een jaar of twee jaar geleden aan de orde was en dan zoveel als mogelijk koppelen met dingen naar buiten en dat dan naar jullie toebrengen op een manier dat je dan ook hier niet verzuchtend moet zeggen van alweer 50 pagina's. Dus dat is de grote uitdaging waar we met elkaar voor staan. Dat is en wordt er ook een van vallen en opstaan. Dat moeten we ook tegen elkaar hier zeggen juist vanwege de veelheid aan informatie en juist ook vanwege het feit dat de burger, en u als vertegenwoordigers en wij ook als vertegenwoordigers wat de heer Schulpen in het begin ook al zei, eigenlijk meteen het juiste antwoord op hun vraag willen hebben, en dat geldt voor u ook. Dat maakt dat je voor hele ingewikkelde opgaven staat. Ik moet u zeggen dat ik bij de afdeling strategie maar ook bij de afdeling O&I ik echt het gevoel heb dat zij op een goede manier bezig zijn om dat met elkaar te organiseren. Er zijn weer een aantal nieuwe mensen bijgekomen die zeg maar een soort van totale kwaliteit met zich meebrengen waarvan je denkt dat gaat echt de goede kant op in ons huis. Ook van belang is hoe wij kunnen samenwerken met andere provincies. Wij hebben een heel heftig, zullen we maar zeggen, IDA-debat. Dat is met alle andere provincies. Die gaan ook een heleboel dingen samendoen op het gebied van automatisering. Dat heet IDA en dat is van alles en nog wat. Hoeveel projecten zijn dat? Een stuk of zestig, weet ik het.

De heer Schulpen: Ten minste.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, ten minste. Daar hangen wij aan de rem kan ik u zeggen, enorm aan de rem, omdat wij elke keer zeggen moet dat wel. Hij zijn heel veel culturele dingen en culturele dingen die je dan samendoet met zijn twaalfen. Ik vind het allemaal vaag. Gedeputeerde Van den Akker heeft in de bestuursvergadering een keer gezeten en daar het hakmes op tafel mogen leggen namens ons, maar ook daar proberen we weer juist de dingen te leren die je wel samen kunt doen, die verstandig zijn om samen te doen waardoor je kunt winnen. Maar ook dat is een zoektocht omdat in de uitvoering, bij BIJ12 zei ik het u net al, wij soms zitten met systemen die we samen opgepakt hebben, die ooit een keer ergens bedacht zijn waarvan je denkt dat werkt niet meer, daar zitten lekken in en weet ik het allemaal. Daar hebben we een brief over geschreven. Het woord valoriseren is ontzettend belangrijk. Dat is een beetje een ingewikkeld woord natuurlijk, maar dat is toch bij elkaar brengen en tot waarde brengen zodat we de mensen in Limburg kunnen dienen. Dat het allereerst gaat om onze primaire processen, iemand zei dat ook, dat is natuurlijk van groot belang om te zeggen, want je kunt de hele wereld erbij halen maar primaire processen, zoals antwoord geven op vragen, vergunningen verlenen, subsidies verlenen et cetera, staat boven kijf. Maar tegelijkertijd in de informatievoorziening naar u toe is er natuurlijk heel erg veel te doen. Ik denk dat ik daarmee de punten van de heer Smeets al gehad heb en de heer Driessen tenminste in algemene zin wel, en mevrouw Depondt, ook het punt van de eigen bedrijfsvoering, partners en voor beleidsontwikkeling.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Ja. **De heer Loomans vroeg over de zoekmachines. Dat is een relevante vraag. Dat raakt ethiek. Dat gaan we opzoeken.** Ik ben er zelf ook benieuwd naar hoe dat werkt en of we daar wel of niet keuzes in zouden moeten maken. De heer Baneke heeft terecht een heel sterk punt van medewerkers gemaakt. Daar ben ik net al uitdrukkelijk op ingegaan en op de opmerkingen van de heer El Attal ook. De heer Van der Valk is nog specifiek ingegaan op de Omgevingswet. **Bij de Omgevingswet speelt natuurlijk het digitale stelsel en daar wordt u tot op heden, en dat blijf ik ook voortzetten, door de heer Drippy en ondergetekende elke keer van op de hoogte gehouden van zijn we zelf op orde en is het Rijk op orde.** Daar zit natuurlijk nog een heftige discussie die zich culmineert in de Eerste Kamer over het wel of niet doorgaan, het wel of niet financieren en **ik denk dat het goed is dat daar in de volgende RLN-vergadering nog een keer een mededeling over gegaan wordt, want de kernvraag is allereerst of wijzelf op orde zijn op dat punt. Dat zullen we met elkaar doorspreken. De opmerkingen over de RUD en Brightlands** zitten er voor een deel in maar die gaan we nog wat specifiek maken, zeker voor wat betreft de RUD, want dat is natuurlijk een uitvoeringsorganisatie van onszelf. Voorzitter, dan tot slot denk ik dat ik de opmerkingen van de heer Ernst in mijn verhaal al heb meegenomen. Dank van mijn kant en de heer Schulpen heeft nog een paar punten.

De voorzitter: Mijnheer Schulpen.

De heer Schulpen: De heer Schulpen denkt dat de Gedeputeerde zeer volledig is geweest. **Ik kom ook in de verleiding voor te stellen dat de manier waarop de Gedeputeerde aangeeft de nota aanpassen dat wij dat uiteraard doen.** Er zijn wellicht nog een aantal hele specifieke vraagpunten blijven liggen **dat wij in ieder geval in de aanbidding van de aangepaste nota ook, één, aangeven hoe wij in de breedte de signalen vanuit de commissie een plek hebben gegeven in deze nota en dan ook de heel specifieke vragen die er nog liggen, bijvoorbeeld hoe wij omgaan met partners in relatie tot de vraag van de heer Nijskens, in relatie tot het borgen van informatieveiligheid in eigen huis.** Mag het een voorstel zijn, voorzitter, dat wij dat soort vragen in de aanbidding van de nota nog even specifiek beantwoorden.

De voorzitter: Dank. **Er is een toezegging gedaan door de heer Schulpen aan mijnheer Nijskens dacht ik.** Mijnheer Koopmans, ik neem aan dat deze sonderende behandeling u voldoende heeft opgeleverd om verder te gaan op dit pad en ik constateer inderdaad dat het punt afdoende is behandeld. Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Voorzitter ik weet niet of het correct is dat er maar één toezegging is gedaan, maar **ik hoorde de Gedeputeerde ook zeggen, dat hij nog met een notitie richting RLN komt en dat beschouw ik ook als een toezegging.**

Gedeputeerde Koopmans: **Dat is voor het digitale stelsel Omgevingswet. Wij zullen een briefje schrijven waarin wij onze stand van zaken met betrekking tot het digitale stelsel aan de commissie RLN laten weten.**

De voorzitter: **Ook dat is een toezegging.** Dan schors ik de vergadering voor vijf minuten om wisselingen in deze zaal coronaproof mogelijk te maken.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

T 8912

Gedeputeerde Koopmans zegt toe op korte termijn een bijeenkomst voor PS, GS, de directie, OR en de Provinciearchivaris te organiseren over het thema 'veilig werken in relatie tot een transparante organisatie'.

T 8913

Gedeputeerde Koopmans zegt mede namens gedeputeerde Drippy toe voor eind 2021 PS te informeren over de stand van zaken rondom de interne implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingsweg (DSO)

T 8914

Gedeputeerde Koopmans zegt toe het SIBL modulair aan te bieden, waarbij in elk geval onderscheid wordt gemaakt tussen een politiek-bestuurlijke versie en een bedrijfsvoerings-technische versie.

T 8915

Gedeputeerde Koopmans zegt toe bij de aanbidding SIBL in te gaan op welke wijze de algemene noties en specifieke vragen van PS zijn meegenomen in de definitieve versie SIBL.

[Schorsing]

8.2 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. We gaan verder met punt 8.2. Dat is de rondvraag/mededelingen. Er zijn volgens ons geen rondvragen en mededelingen bij dit punt. Dan gaan we over naar negen, economie. De woordvoerders van MAA zijn nu allemaal aanwezig dacht ik.

9. ECONOMIE

9.1 MKBA MAA, opgesteld in opdracht van de Alliantie Tegen Uitbreiding MAA

De voorzitter: We gaan daarom terug naar de gewijzigde voorraadagenda en met name naar de MAA-gerelateerde onderwerpen. De planning is gewijzigd naar aanleiding van de besloten FEB-bijeenkomst van 12 februari over de baanrenovatie MAA en de toen ook besproken gewenste procedure voor besluitvorming door Provinciale Staten over de MAA-onderwerpen. Ik stel voor in één termijn van u een reactie te horen op de gewijzigde voorraadagenda. Ik begin met de heer Van Bijnen. Mijnheer Van Bijnen, aan u het woord.

PVV (Van Bijnen): Ja dank u wel voorzitter. We hebben de wijziging in de voorraadagenda gezien. Wij zijn van mening dat het inderdaad van belang is in dit belangrijke stuk met betrekking tot MAA, waar heel veel besluiten natuurlijk moeten komen dit jaar, dat we allereerst natuurlijk gaan bekijken met zijn allen als Staten welke richting we op willen met Maastricht Aachen Airport en dat we dat ook met zijn allen eerst eens worden voordat we financiële zaken gaan vaststellen. Dus eerst de technische kant behandelen inderdaad voordat we financiële besluiten gaan nemen lijkt mij zeer wenselijk in dit Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

agendapunt. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Bijnen. Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja, ik kan kort zijn voorzitter. Ik sluit mij aan bij datgene wat mijnheer Van Bijnen hier zojuist gezegd heeft. Eerst de inhoud en dan pas verder.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Voorzitter, voor de zorgvuldigheid van het dossier lijkt het mij een zeer goed voorstel.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Mertens.

GroenLinks (Mertens): Dank u wel, voorzitter. GroenLinks gaat graag akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, een prima voorstel en wij sluiten ons aan bij de eerdere sprekers.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

CDA (Ijpelaar): Ja, dank u wel, mijnheer Bosch. Ik denk dat het een logisch gevolg is van de bijeenkomst die wij hebben gehad. Dus wij stemmen als fractie ook in met het gewijzigde voorstel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): FvD is ook akkoord.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Thewissen.

Samen voor Limburg (Thewissen): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij dat het College geluisterd heeft naar de inbreng die gedaan is door alle fracties bij de geheime informatiebijeenkomst. Dus wij gaan ook akkoord met het voorliggende voorstel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Akkoord.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): LOKAAL-LIMBURG is ook akkoord.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Heldens.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

VVD (Heldens): Ja, dank u wel voorzitter. 100% steun voor deze gewijzigde voorraadagenda en ik denk dat we ons goed moeten beseffen dat dit agendapunt meer is dan een besluit over de vernieuwing van asfalt als regulier onderhoud, maar dit wordt een politiek besluit en daarvoor is het goed dat wij kunnen voorzien zijn van alle relevante informatie daarvoor. Het wordt misschien wel het belangrijkste besluit dat we dit jaar gaan nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Van den Akker. Uw reactie alstublieft, mijnheer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, voorzitter, uw Staten gaan over de agenda. Dus we nemen er kennis van.

De voorzitter: Prima. Dan stel ik vast dat dit punt afdoende besproken is en dan gaan we over naar punt 9.1, de MKBA MAA, opgesteld in opdracht van de Alliantie tegen Uitbreiding MAA. Wij starten dit agendapunt met twee sprekers, de heer Van der Wilt heeft zich aangemeld op persoonlijke titel. Hij heeft laten weten dat zijn insprektekst in verband met gezondheidsproblemen wordt uitgesproken door de heer Paul. Na de heer Paul spreekt de heer Goossens in namens We Love MAA. Beide heren zijn digitaal verbonden met onze vergadering en als het goed is regelt de techniek nu dat we de heer Paul kunnen zien en horen. Ik denk dat hij te zien is. Voor mij is het wat moeilijker. Mijnheer Paul?

De heer Paul: Ja, goedemorgen geachte Statenleden, kunt u mij horen?

De voorzitter: Mijnheer Paul, u spreekt namens de heer Van der Wilt.

De heer Paul: Dat is correct. Geeft u maar een teken zodra ik kan beginnen.

PvdA (Berghorst): Voorzitter, even een punt van orde, want we horen mijnheer Paul wel, maar we zien hem niet. We zien alleen zijn naam.

De heer Paul: Lukt het zo misschien. Ik had mijn camera per ongeluk uitstaan. Is dit beter?

PvdA (Berghorst): Dit is veel beter.

De voorzitter: U bent er nu helemaal.

De heer Paul: Goed zo.

De voorzitter: Dan geef ik u nu het woord voor vijf minuten en daarna krijgt de commissie nog de gelegenheid om eventuele vragen te stellen. Ik weet niet of u die kunt beantwoorden maar dat zien we dadelijk wel. Aan u het woord, mijnheer Paul.

De heer Paul: Ik ga mijn best doen om eventuele vragen te beantwoorden, maar het stuk is geschreven door de heer Van der Wilt. Dus aan hem eigenlijk ook de beantwoording van de vragen maar goed we zien wel hoe dat loopt. Geachte Statenleden, mijn naam is Henk van der Wilt. Ik ben lid van de Commissie Regionaal Overleg voor Omwonenden en daarnaast vanwege mijn Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

luchtvaartachtergrond bij de luchtverkeersleiding Nederland als voormalig luchtverkeersleider ook lid van de expertgroep van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Die expertgroep is ingesteld voor het oplossen van de Luik-Bierset problematiek in de regio Eijsden. Waarom ik u dit laatste vertel, zal u gaandeweg mijn verhaal duidelijk worden.

Een MKBA is, zoals u weet, een verhaal met scenario's, verwachte effecten van die scenario's, aannames en veronderstellingen. Mijn verhaal gaat niet over het bestaansrecht van MAA, maar over effecten die niet zijn meegenomen in de door de heren Bus en Manshanden in opdracht van de Alliantie uitgevoerde MKBA over MAA. Volgens die uitgevoerde MKBA levert sluiting van MAA een welvaartseffect op van meer dan € 331 miljoen in de periode tussen 2025 en 2050. In deze conclusie zit echter een rekenfout van ruim € 55 miljard, niet € 55 miljoen, maar € 55 miljard. Bij sluiting van MAA zal het gebruik van het Zuid-Limburgse luchtruim beneden de drie kilometer met aan een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden gedelegeerd aan de Belgische verkeersleiding, net zoals dat ongeveer twintig jaar geleden is gebeurd met het Zuid-Limburgse luchtruim boven de drie km. De enige reden waarom het Zuid-Limburgse luchtruim beneden de drie kilometer wordt gecontroleerd door de Luchtverkeersleiding Nederland is namelijk de aanwezigheid van MAA. Die genoemde delegatie aan de Belgische verkeersleiding betekent vervolgens dat er nog veel meer dan nu het geval is, Luik-Bierset verkeer over het toeristische Zuid-Limburgse heuvelland gaat komen, zowel in de nacht als overdag.

Vanuit mijn kennis van het eerdergenoemde Luik-Bierset dossier zal ik u bij deze een beknopt beeld schetsen van de omvang van dit Luik-verkeer. Op de door-de-weekse-nachten komen er in Luik tussen elf uur 's avonds en twee uur 's morgens zo'n 40 tot 50 vliegtuigen, met name vrachtvliegtuigen die in de vroege ochtend weer vertrekken. In het weekend ligt het aantal ongeveer tussen de tien en vijftien toestellen lager. Een klein deel van deze vliegtuigen vliegt nu nachts boven de regio Eijsden, terwijl een veel groter deel vlak langs de Nederlands-Belgische zuidgrens aan de rand van het heuvelland komt. Het merendeel van deze vliegtuigen behoort tot de meest lawaaiige toestellen die nu in de burgerluchtvaart worden gebruikt. Op jaarbasis gaat het ongeveer om 40.000 vliegtuigbewegingen, waarvan bij sluiting van MAA ongeveer de helft over het heuvelland gaat komen. Bedenk hierbij ook dat internetgigant Alibaba in 2019 op Luik-Bierset is neergestreken en het aantal vrachtluchten overdag daar aanzienlijk is toegenomen.

Indien gemiddeld twee vliegtuigbewegingen per uur op MAA aanzienlijke schade toebrengen aan de toeristische sector in het Zuid-Limburgse heuvelland, volgens deze MKBA namelijk € 172 miljoen in de tijdspanne 2025-2050, wat neerkomt op ongeveer € 7 miljoen per jaar, dan zal ingevolge een dergelijke redenering de impact van het Luik verkeer bij sluiting van MAA desastreuze gevolgen hebben voor deze toeristische sector. Volgens opgave van Visit Zuid-Limburg op basis van cijfers over het jaar 2017 gaat het hierbij om ongeveer 21.000 banen en een jaaromzet van € 2,2 miljard. Bij die desastreuze gevolgen die ik zojuist schetste hebben we het dan naast het verlies van werkgelegenheid over een omzetverlies van 25 maal € 2,2 miljard, en dat is dus € 55 miljard in die periode 2025-2050, een effect dat de heren Bus en Manshanden door gebrek aan voldoende kennis van de luchtvaart buiten beschouwing hebben gelaten.

Zelfs in het theoretische en onwaarschijnlijke geval dat de delegatie van verkeersleiding in het Zuid-Limburgse luchtruim bij sluiting van MAA niet zou plaatsvinden, dan nog zou het effect nagenoeg hetzelfde zijn. Als lidstaat van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie ICAO is men namelijk verplicht om elkaars luchtverkeer in elkaars luchtruim toe te laten, behalve in geval van oorlog. Over het in deze MKBA genoemde "Klein Verkeersvliegveld Maastricht"-scenario moet ik eveneens constateren dat bepaalde effecten geheel buiten beschouwing zijn gelaten. Verondersteld mag

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

worden dat voor een MAA zonder groot handelsverkeer geen commerciële exploitant gevonden zal kunnen worden. Verondersteld mag ook worden dat in dat geval de Provincie zich als eigenaar zal terugtrekken vanwege de NEDAB kosten, alsmede de onderhoudskosten MAA. In het theoretische maar onwaarschijnlijke geval dat een private investeerder een dergelijk "Klein Verkeersvliegveld" zou willen voortzetten, ontstaat natuurlijk wel alle ruimte voor een terugkeer van vliegscholen.

Als na de coronapandemie de luchtvaart weer richting het niveau van 2019 gaat groeien, mag het als aannemelijk worden beschouwd dat onder invloed van het krachtenveld rondom Schiphol, de KLM en de ontwikkeling van Lelystad voor groot handelsverkeer er een alternatief gezocht moet worden voor de vliegscholen. Het gevolg zal zijn dat vliegscholen die nu actief zijn op Lelystad zullen moeten uitwijken naar andere vliegvelden. Groningen Airport Eelde heeft die benodigde ruimte nu al niet meer heeft vanwege de aanwezigheid van de KLM Flight Academy, alsmede de Martin Air Flight Academy die onlangs is overgenomen door de KLM. MAA zal dan een zeer aantrekkelijk alternatief zijn.

Opmerkelijk dat de heren Bus en Manshanden dergelijke effecten niet beschouwd hebben, want in een conservatief scenario hebben we het op jaarbasis wel over 40.000 tot 50.000 bewegingen met klein lesverkeer. Veel waarschijnlijker zijn echter de aantallen van 60.000 tot 70.000 bewegingen. Net zo opmerkelijk is dat deze MKBA eraan voorbijgaat dat in dit "Klein Verkeersvliegveld Maastricht"-scenario zeer waarschijnlijk ook bedrijven als SAMCO en MAAS op MAA zullen verdwijnen met kapitaalsvernietiging van tientallen miljoenen en schadeclaims van vele miljoenen tot gevolg. Hierbij eindigt het betoog van mijnheer Van der Wilt. Namens hem dank ik u hartelijk voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Paul. Ik kijk even nog voor de commissie. Zijn er nog technische vragen aan mijnheer Paul die hij kan beantwoorden? Mijnheer Ijpelaar.

CDA (Ijpelaar): Ja, ik was wel benieuwd wat de reden was dat er automatisch een verplaatsing plaatsvindt van de controle van het luchtruim richting België op het moment dat MAA zou sluiten en niet richting de centrale verkeersleiding in bijvoorbeeld Schiphol?

De voorzitter: Mijnheer Paul.

De heer Paul: Die vraag die kan ik wel beantwoorden voorzitter. Ik ben zelf ook 30 jaar verkeersleider geweest bij de LVNL. Dus ik weet wel ongeveer hoe dat zit. Ik ben ook een ex-collega van mijnheer Van der Wilt. Als MAA sluit dan betekent dat dat de gebieden die worden geclassificeerd als de controlezone en het plaatselijk verkeersleiding gebied niet meer noodzakelijk zijn en die gebieden worden dan automatisch ongecontroleerd en krijgen dan een status waarin ze overgedragen moeten worden aan omliggende verkeersleidingdiensten. Dus als er een behoefte is van Luik om daar verkeer in af te handelen dan zal het heel moeilijk zijn om die vraag negatief te beantwoorden. Met andere woorden, zodra MAA sluit is er geen behoefte meer aan een gecontroleerd luchtruim ten dienste van MAA en wordt dat dus ten dienste gesteld van omliggende luchthavens.

De voorzitter: Dank mijnheer Paul. Dan heeft mijnheer Van Wageningen nog een vraag dacht ik aan u dacht ik. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Ja, dat is een vervolgvraag. Zal in uw opvatting datzelfde effect optreden, dus een verschuiving van de verantwoordelijkheid voor het luchtruim naar België, als MAA zou worden voortgezet als kleinere luchthaven voor kleine vliegtuigen?

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De heer Paul: Ja, ik begrijp de vraag. Dat is maar net hoe dan de keuzes worden gemaakt. Er zijn verschillende keuzes mogelijk op dat vlak. Je kunt een luchthaven inrichten zonder verkeersleiding of een tijdelijke verkeersleiding. Dat is in Nederland overigens vrij ongebruikelijk maar in landen als Engeland en Amerika zie je dat wel, dat in tijden waar er behoefte bestaat aan verkeersleiding die wordt ingericht en dan hoort daar ook een gecontroleerd luchtruim bij. En in tijden waarin dus de luchthaven laat ik zeggen slapend is, is dan het luchtruim ongecontroleerd. Het ligt er maar helemaal aan welke keuzes dan gemaakt worden. De vraag van mijnheer Van Wageningen is terecht maar het antwoord daarop is nog wat lastig te geven op dit moment.

De voorzitter: Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja, dank u voorzitter. In navolging van voorgaande vragen, wat betreft dat zogenaamde waterbedeffect dat zou ontstaan bij een sluiting richting Bierset en daarmee de toename van overlast over het heuvelland, noemde u daarbij een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid. Ik ben benieuwd waar die zekerheid dan vandaan komt? Waar zit de onderbouwing? En op welke termijn zou dan zo'n effect zich manifesteren? Dat zijn wel twee vragen die ik graag toegelicht wil zien.

De heer Paul: Ja, het zijn natuurlijk de woorden van de heer Van der Wilt. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik hier zit en alleen maar zijn tekst voorlees. Ik moet even kijken in welke context dat is genoemd. Het gaat over de delegatie. Inderdaad op het moment dat MAA sluit dan is het vrijwel zeker dat al het verkeer richting Luik in het geval van het landen in zuidwestelijke richting over Zuid-Limburg zal vliegen. Dat zien we bijvoorbeeld ook op een luchthaven als een Niederrhein, waar na de sluiting van de militaire verkeersleiding daar de burgers het overnamen en waar ook over Nederlands gebied gevlogen wordt waar dat nodig is om verkeer richting Niederrhein te accommoderen. Zo'n zelfde situatie zal dan in Zuid-Limburg ook ontstaan. Het verkeersaanbod van Luik, zo mogen we verwachten, zal alleen maar groeien overdag en nachts. Dat verkeer moet afgehandeld worden en daar is steeds meer ruimte voor nodig. Dus het ligt in de lijn der verwachting dat daar het Limburgse luchtruim voor gebruikt zal worden omdat de afstand tussen de luchthaven van Luik en de Belgisch-Nederlandse grens zo kort is, zo klein is, dat dat verkeer niet allemaal in dat kleine stukje luchtruim zal kunnen worden afgehandeld. Ik hoop dat daarmee de vraag beantwoord is.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja voorzitter, ik vraag een vraag aan u. Zou u de heren Bus en Manshanden de ruimte willen geven om te regeren op de opmerkingen die de spreker maakte?

De voorzitter: Het blijft dan wel aan de technische kant. We gaan niet inhoudelijk. Dit zijn technische vragen.

Partij voor de Dieren (Loomans): De spreker zegt dat de opstellers van de MKBA een aantal zaken niet hebben meegenomen. Misschien kunnen zij toelichten of ze dat bewust gedaan hebben of dat ze het vergeten zijn, maar in ieder geval een reactie geven op deze opmerking.

De voorzitter: Dat kan.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Voorzitter.

De voorzitter: Ja.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ik vind dit een heel erg rare gang van zaken. Ik vind dat de vraag die gesteld wordt door de heer Loomans dadelijk beantwoord kan worden in de spreektijd van de sprekers die verder nog gaan inspreken. Dus ik vind het op dit moment niet gepast hoe de driehoek zich wil gaan vormen en ik vind de vraag van de heer Loomans in deze naar de inspreker ook niet gepast.

De voorzitter: Mijnheer Heldens.

VVD (Heldens): Ja voorzitter, ik sluit mij daar helemaal bij aan. Normaalgesproken als iemand komt inspreken vraag ik ook niet de Gedeputeerde om een reactie. De heren krijgen zo meteen alle gelegenheid om hun verhaal te vertellen en ik stel voor dat ze dat er dan in verwerken. Anders dan krijgen we een hele discussie.

De voorzitter: Ja, dat is wat ik bedoel. Dat is wat we oproepen. Dus ik denk inderdaad dat we dat dadelijk gewoon moeten meenemen, mijnheer Loomans. Mijnheer IJpelaar.

CDA (IJpelaar): Dat neemt niet weg dat ik wel benieuwd ben naar de antwoorden.

De voorzitter: Nee, maar daar komen we dadelijk gewoon op terug. Dat kan natuurlijk dadelijk beantwoord worden.

CDA (IJpelaar): Dus ik zou ervoor willen pleiten om inderdaad dat dadelijk te doen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Oké, dat was mijn oproep dus ook. Natuurlijk wel het antwoord.

De voorzitter: Dan rest mij nu op dit moment niets anders dan mijnheer Paul te bedanken. Mijnheer Paul, aan u bedankt.

De heer Paul: Heel graag gedaan.

De voorzitter: Als het goed is dan gaan we nu over naar de tweede inspreker, de heer Goossens. Dan zullen we even technisch moeten schakelen neem ik aan. U kunt zien of er iemand anders is. Is hij er?

De heer Goossens: Hallo, ben ik te verstaan?

De voorzitter: Maar natuurlijk. Ja, u bent goed te verstaan mijnheer Goossens. Mijnheer Goossens, ook u krijgt vijf minuten om in te spreken en ik zou zeggen aan u het woord bij deze.

De heer Goossens: Oké. 'Het vliegveld, een bodemloze put' luidde op 13 november 2019 de titel van een opiniestuk in de Limburger. Volgens schrijvers Manhanden en Bus waren een paar onjuiste Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

aannames zonder onderzoek genoeg om tot deze conclusie te komen. Weg met dat ding, lonkend in het bijzijn van een groepje van fanatieke tegenstanders en toen moest dat onderzoek in het kader van het MKBA nog beginnen. De uitkomst van deze MKBA is daarom weinig verrassend, dit in tegenstelling tot het gegoochel dat nodig was om naar die uitkomst toe te schrijven. Rekenen met verouderde omzetcijfers, volstreekte willekeur wat betreft nationale versus regionale effecten en onrealistische aannames. De overheid stopt deze eeuw zo'n € 100 miljoen in Maastricht Aachen Airport. Dat is gemiddeld € 5 miljoen per jaar, maar Manshanden en Bus negeerden de € 150 miljoen die MAA volgens Ecorys jaarlijks bijdraagt aan de economie. Wel rekenen zij zich rijk met geluidskosten door verkeer. Door te kiezen voor een drempelwaarde van 45 decibel, terwijl volgens CE Delft de norm 50 decibel is, waren er ineens geen 9000 maar bijna 30.000 woningen waarbij een theoretische waardevermindering zou optreden, een truc waardoor de negatieve effecten van MAA met € 75 miljoen overschat werden. Voor de Bühne gaf de Alliantie tegen Uitbreiding van MAA als opdrachtgever aan open te staan voor vragen, maar van de 119 vragen die We Love MAA stelde zijn er slechts een paar halfslachtig beantwoord. Manshanden en Bus reageerden überhaupt niet. Kennelijk is dat rapport dat er ligt door zowel de onderzoekers als de Alliantie niet te verdedigen. Onder de streep werden de kosten met € 160 miljoen overschat en werden opbrengsten genegeerd. Het gevolg is dat de maatschappelijke kosten tussen € 180 miljoen en € 210 miljoen lager uitvallen dan in de MKBA wordt beweerd. Manshanden en Bus hebben zichzelf hiermee gediskwalificeerd als onderzoekers in de nog uit te voeren MKBA volgens ons. Als hiervoor binnenkort erkende en geaccrediteerde richtlijnen zijn, is het zaak zorg te dragen dat het gaat over feiten in plaats van aannames en dat in tegenstelling tot de MKBA van de Alliantie deze keer wel alle stakeholders input kunnen leveren. Op weg naar zijn advies was de heer Van Geel bezig met een zoektocht naar verbinding maar volgens de Alliantie was hij verkeerd verbonden. Logisch, want verbinden met mensen die niet constructief willen meewerken is vrijwel onmogelijk. De heer Van Geel nam een fors aantal maatregelen mee in zijn advies en legde tegelijkertijd zware beperkingen op aan MAA. De Alliantie stelde eerst nog niet tegen de luchthaven te zijn maar lijkt nu alleen nog maar genoeg te nemen met volledige sluiting van het vliegveld en geen middel wordt geschuwd. Bedrijven, politici en burgers worden zwartgemaakt en er worden voortdurend aantoonbare onwaarheden verspreid. Media en de politiek worden gemanipuleerd en we dachten dat het absolute ethische en morele dieptepunt werd bereikt toen de Alliantie haar volgers opriep Qatar Airways, een belangrijke klant van MAA, te bestoken met haatmails. Maar de Alliantie overtrof zichzelf na het incident op zaterdag 20 februari. Motoronderdelen van een Boeing 747 kwamen neer in Meerssen en helaas raakten twee mensen gewond. De schrik zat er bij buurtbewoners uiteraard goed in en de Alliantie buitte dit uit om diezelfde dag het ongefundeerde angst zaaien nog wat op te schroeven. Er werd glashard gelogen over vliegtuigen die volgens de Alliantie wel op MAA mogen komen terwijl ze elders in Nederland niet welkom zouden zijn. Ook werd lustig gespeculeerd over de leeftijd van vliegtuigen en dubieus onderhoud van cowboymaatschappijen uit het Midden-Oosten dat tot het incident zou hebben geleid. De onderzoeksraad voor de veiligheid moest op dat moment nog aan haar onderzoek beginnen, maar met speculeren en angst zaaien win je nu eenmaal meer zieltjes dan met feiten en dat weet de Alliantie maar al te goed. De vraag die de Provincie Limburg zich moet stellen is of de democratie gediend wordt als de politiek de oren laat hangen naar een klein groepje fanatieke tegenstanders dat slechts een fractie van de omwonenden van MAA vertegenwoordigt. Dit geldt in het bijzonder voor de politieke partijen die zich met regelmaat door de Alliantie laten influisteren en bij wie de echo van de Alliantie doorklinkt in hun vragen en beleidsstukken. Is een kleine minderheid die heel hard schreeuwt of de overgrote stille meerderheid bepalend voor uw beleid? Kiest u voor negatief sentiment en

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

aantoonbaar nepnieuws of toch liever voor een positieve en constructieve houding? Maakt u uw politieke keuzes ten behoeve van een klein groepje, voornamelijk pensionado's met de schapjes op het droge, of denkt u aan werkgelegenheid en infrastructuur voor ons en onze kinderen? Wilt u rupsje nooit genoeg tevredenstellen of kiest u liever voor een consensus rond MAA, dat kan rekenen op een breed draagvlak onder het overgrote deel van de Limburgse bevolking? Dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Goossens voor uw presentatie. Ik kijk even de commissie nog rond. Wie heeft er nog vragen aan mijnheer Goossens? Mijnheer Loomans, aan u het woord.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel mijnheer Goossens voor het inspreken. Wat ik mij nog afvraag is u spreekt namens We Love MAA, maar wat is uw relatie met MAA? Op welke vorm bent u betrokken bij MAA?

De heer Goossens: Dat kan ik wel kort toelichten. Ik ben geboren en getogen in Ulestraten. Ik heb 27 jaar lang gewoond met het vliegveld in mijn achtertuin. Er zat maar één weiland tussen. Dus ik ken het hele gebied. Ik weet hoeveel overlast er vroeger was en wat de geluidsproductie tegenwoordig is. En ik heb mij altijd verwonderd over alle vreemde uitspraken van tegenstanders van het vliegveld en heel veel beweringen die kloppen gewoon niet. En aangezien ik daar ben geboren en getogen, weet ik wat er leeft onder de bevolking en dat de tegenstanders, dat kunt u zo van mij aannemen, echt maar een heel klein deel van de directe omwonenden uitmaakt. De meeste omwonenden storen zich zelfs aan al dat gezeur over het vliegveld. Dus dat is het persoonlijk. Nu woon ik één dorpje verder in Schimmert. Dat is iets verder van het vliegveld. Door toeval ben ik ook in de luchtvaart terechtgekomen. Ik werk nu voor Eurocontrol Maastricht. Dat staat verder helemaal los van MAA. Dat is een internationale organisatie die het luchtverkeer afhandelt boven het flight level 245, pak hem beet op 6,5 kilometer hoogte en op die manier ben ik ook wel redelijk geïnformeerd over wat er speelt in de luchtvaart. En onze groep We Love MAA omvat onder andere piloten, ex-luchtverkeersleiders, vliegtuigspotters en gewoon omwonenden die eindelijk willen dat er gewoon gestopt wordt met zeuren en allemaal leugens verspreid worden, maar dat we een keer kunnen discussiëren op basis van feiten, want dat heb ik in mijn leven nog niet echt meegemaakt. Het gaat altijd over ongefundeerde beschuldigingen en daar kun je gewoon geen goede discussie mee voeren. Laat het alstublieft gewoon gaan over feiten en als uit die feiten dadelijk blijkt we kunnen beter een kleiner vliegveld of een groter vliegveld doen dan is dat goed, maar alleen als het gebaseerd is op feiten. Dat is onze mening.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Goossens voor het beantwoorden van de vraag. Wie nog? Niemand. Dan dank ik u mijnheer Goossens voor de inbreng en ook de voorgaande spreker. U kunt de vergadering verder digitaal volgen. Ik dank u.

De heer Goossens: Dank u.

De voorzitter: Dan komen we bij de 10 minuten-presentatie op de voorliggende MKBA van de Alliantie tegen uitbreiding van de MAA. Hiertoe zijn aanwezig de heer Manshanden en de heer Bus, opstellers van het MKBA verbonden aan het onderzoeksbureau Neo Observatory, respectievelijk Leobus.nl. Eveneens is aanwezig namens de Alliantie, de heer Wormer. Ik geef het woord aan de opstellers van de MKBA en wie van de heren doet de aftrap? Mijnheer Wormer.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De heer Wormer: Ik wil graag zeggen dat wij het heel plezierig vinden dat wij vandaag die MKBA kunnen toelichten. Toen wij als Alliantie de MKBA hebben overhandigd aan uw waarnemend voorzitter van het Limburgs parlement hier onder de poort in december, heb ik gezegd u kunt dit beschouwen als een cadeau, een geschenk, van heel veel betrokken burgers, echt heel veel betrokken burgers in Zuid-Limburg. Ik vind het fijn dat we dat cadeautje vandaag mogen uitpakken en dat u daar de tijd voor neemt. Dus daarvoor dank. Dat zullen Walter Manshanden en Leo Bus dadelijk uitgebreid doen. Tien minuten klinkt als een verrassing. Dat is een beetje erg kort moet ik zeggen. Dat hebben we eerder niet begrepen.

De voorzitter: De tijd is wel gecommuniceerd van tevoren met u. Wij stellen niet zomaar iets vast.

De heer Wormer: Maar goed, er is in ieder geval dan uitgebreid tijd voor vragen en behandeling daarvan? Dus dank dat u daar tijd voor neemt. Dank ook de Gedeputeerde dat hij vandaag aanwezig is en de uiteenzetting wil meemaken. Wij hebben ook met plezier kennisgenomen van de brief van de Gedeputeerde deze week over de volgorde van de besluitvorming. Dat lijkt ons een hele goede zaak. En we hebben geconstateerd in de sonderende notitie eerder dat in de MKBA die de Provincie gaat opdragen, als straks de werkwijze van het ministerie beschikbaar is, ook de variant van MAA als klein verkeersvliegveld wordt onderzocht. Dat vinden wij een hele goede zaak. Wij zullen nog blijer zijn als in die MKBA ook de variant alternatieve gebiedsontwikkeling van het MAA-terrein zal worden onderzocht, want de discussie hangt hoe dan ook boven deze zaal van tot welke prijs willen we een luchthaven, willen we tot elke prijs een luchthaven. Dan is het goed om te weten wat je nog meer zou kunnen en of er niet misschien veel aantrekkelijkere alternatieven zullen zijn. Dat wil ik zeggen en graag het woord aan Leo en Walter.

De voorzitter: De heer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Voorzitter, even een ordevoorstel. Ik, en ik denk een aantal fracties met mij, hebben toch wel moeite met de korte tijd die de mensen wordt gegund om even in vogelvucht deze MKBA te bespreken. Dus de 10 minuten zou ik graag vrijlaten want het is een enorm belangrijk onderwerp.

De voorzitter: Ik kan u begrijpen maar even terug. We hebben tien minuten spreektijd dacht ik. Dan heeft mijnheer Wormer ook nog eens een keer 25 minuten. Dus in totaal zijn er 35 minuten voor.

De heer Wormer: Maar ik ben dus klaar met mijn korte dankwoord en introductie.

De voorzitter: Dus ik denk dat er tijd voldoende zal zijn met die 35 minuten. Dat zou moeten lukken.

SP (Van der Valk): Ja, maar ik wil geen tijdslot in deze. Vergeef me de woordspeling.

De voorzitter: Maar er zal altijd een bepaalde tijdslimiet moeten zijn, want anders dan freewheelen we naar het einde van de middag. Laat ik het zo zeggen. Als er dingen blijven sudderen, dan blijft u toch vragen. Dan gaat het toch niet weg. En die kans krijgt u royaal. Laat ik daar duidelijk in zijn.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

SP (Van der Valk): Voorzitter, ik begrijp dat u gaat voor vergaderorde, maar ik denk dat vele fracties met mij toch menen van dit moet goed en zuiver behandeld worden. Daar is tijd voor nodig.

De voorzitter: Ja.

De voorzitter: En dat moeten we niet gaan beperken door een tijdslimiet.

De voorzitter: Maar als wij hier proeven dat dat nodig is krijgt u die ruimte ook. Dat is altijd nog zo gegaan. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Voorzitter, mag ik dan verzoeken dat volgende week als wij het rapport Van Geel behandelen dat de heer Van Geel in het kader van gelijke monniken, gelijke kappen, ook tien minuten spreektijd krijgt?

De voorzitter: Tien minuten en 25. Dus het waren er 35, maar laten we maar eerst eens beginnen en dan gaan we dan die discussie wel aan. Laten we nu maar eerst de heren aan de gang laten. Aan u het woord.

De heer Bus: Dank u wel voorzitter. Ik zal toch hier en daar een slide overslaan omwille van tijd.

De voorzitter: Als het u lijkt dat u hem nodig heeft om goed duidelijk over te komen moet u hem behandelen.

De heer Bus: Ik ga gewoon toch iets overslaan. Ik maak het iets korter maar tien minuten was inderdaad wel heel ambitieus gesteld. Ik zie nog niet de presentatie in beeld die ik heb rondgestuurd. Even kijken of dit ook werkt. Hij is alweer weg.

De voorzitter: Hij is trouwens ook op iBabs. Dus ze kunnen hem overal volgen.

De heer Bus: Ja, ik sla dus inderdaad al één slide over. Dan beginnen we gelijk met de slide waaruit bestaat een MKBA. Dat is een vergelijking tussen een nul alternatief en uiteenlopende beleidsalternatieven. Het geeft dus een beeld van een toekomstige ontwikkeling met een beleidsalternatief versus de ontwikkeling met een nul alternatief. Het is dus geen vergelijking van de toekomst versus het heden. En in een MKBA worden alle positieve en negatieve effecten op de nationale of regionale welvaart benoemd en mogelijk gekwantificeerd en gemonetariseerd. Dat zijn directe, indirecte en externe effecten. En omdat de toekomst onzeker is wordt er rekening gehouden met scenario's, bandbreedtes, een discontovoet en risico-opslagen en gevoeligheidsanalyses. Wat is eigenlijk het specifieke kenmerk van deze MKBA Beleidsalternatieven voor Maastricht Aachen Airport? Hij is op de eerste plaats uitgebracht op verzoek van bewoners en dat is uniek in Nederland. MKBA's worden eigenlijk altijd uitgebracht in opdracht of op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat of van een luchthaven. De MKBA is opgesteld conform de voorschriften, algemene richtlijnen voor een MKBA, opgesteld door het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving. Dat zijn richtlijnen al uit 2013. Door het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is ook gezegd dat zijn de richtlijnen die je moet gebruiken voor een luchtvaart MKBA. Deze richtlijnen zijn ook gebruikt in eerdere MKBA's over de luchtvaart

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

voor Schiphol, Lelystad, Rotterdam The Hague Airport en Groningen Airport Eelde. De MKBA is volledig gebaseerd op openbaar beschikbaar datamateriaal en er heeft ook afstemming plaatsgevonden met de verkenning die de heer Van Geel heeft gedaan. De MKBA brengt de welvaart voor eigenlijk heel Nederland in beeld tot 2050 en gaat ook in op de verdeling van de effecten tussen Limburg en de rest van Nederland. En tot slot, de MKBA is zeer nuttig voor de aanvraag luchthavenbesluit. Sterker nog, hij is inmiddels verplicht gesteld bij een aanvraag luchthavenbesluit. Deze sla ik over. Dat was de inhoudsopgave van het rapport. Ik ga de focus nemen op de MKBA zelf. Het nul alternatief: Wat is het nul alternatief in de MKBA die wij hebben uitgevoerd? Dat is eigenlijk voortzetting van de huidige luchthaven, waarbij in de toekomst wel de maatregelen worden genomen uit het hoekpunt 50%-hinderreductie en dat hoekpunt komt uit de verkenning Van Geel. We hadden natuurlijk graag gewild dat we al wisten wat het beleid van de Provincie zou zijn ten aanzien van het voortzetten van de luchthaven, maar dit leek ons het meest waarschijnlijke toekomstige beleid bij uitvoering van de MKBA. Daar tegenover hebben we dus een aantal beleidsalternatieven gezet. In het beleidsalternatief vrachtvliegveld worden commerciële passagiersvluchten niet meer toegestaan vanaf 2025. Dat is dus niet meteen maar vanaf 2025 en blijft alle luchtvracht, onderhoudsvluchten en kleinverkeer gelijk aan het nul alternatief. En bij het beleidsalternatief klein verkeersvliegveld is alle handelsverkeer niet meer toegestaan van 2025, dus de vracht- en passagiersvluchten, maar nog steeds wel de onderhoudsvluchten, voor Samco onder andere, en het kleinverkeer. Dat blijft dus dan ook gelijk aan het nul alternatief. We hebben ook nog een beleidsalternatief gebiedsonwikkeling aangestipt. Daar kom ik helemaal aan het einde nog heel even kort op terug. Maar daarin is dus luchtvaart niet meer mogelijk. Dan ga je je richten op een alternatieve aanwending van grond en locatie. Daarvan hebben we de baten en kosten uitsluitend kwalitatief bepaald voor een bepaald voorbeeld. Ik wil nog even heel duidelijk zeggen dat de beleidsalternatieven vrachtvliegveld en klein verkeersvliegveld dus geen sluiting van het vliegveld inhouden.

Dan ga ik naar de scenario's. Misschien dit even vooraf. Ik kom veel dingen tegen, onder andere ook in de sonderingsnotitie, waarin scenario's en beleidsalternatieven gelijk aan elkaar worden gesteld. Dat is dus onjuist. De scenario's geven de vraag naar luchtvaart weer en de vraag die is afhankelijk van in feite de wereldeconomie en de mate waarin toerisme, zakelijk verkeer en vracht zich zullen voortzetten. Het beleid heeft invloed in feite op de capaciteit van een luchthaven en daarmee op het vervoersvolume. Dus het vervoersvolume en de vraag naar luchtvaart zijn ook iets verschillend. Hangt hier een capaciteitsrestrictie die kleiner is dan de vraag dan heb je dus minder vervoersvolume op je luchthaven. Wordt echter bijvoorbeeld de capaciteit op andere luchthavens begrensd maar niet op Maastricht Aachen Airport, heb je juist meer vervoersvolume dan de vraag naar luchtvaart. Dat vervoersvolume en die scenario's die hebben wij ontleend aan het luchtvaartprognosemodel AEOLUS en dat is het model van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Wij hebben in feite de volledige bandbreedte van dit model gebruikt. Wij hebben gekeken naar het scenario laag en dat is een scenario voor Welvaart en Leefomgeving van het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving en dat is dus doorgerekend met AEOLUS. Daarbij hebben we ook zeg maar de versie genomen waarbij er sprake is van geen capaciteitsrestricties op Schiphol en andere luchthavens en Lelystad Airport wordt ook niet ontwikkeld of opengesteld. In feite is dit misschien wel de ondergrens van je bandbreedte. De bovengrens van je bandbreedte is dan het WLO-scenario hoog en met capaciteitsrestricties op Schiphol, Lelystad, Rotterdam The Hague Airport en Eindhoven Airport. Dus overall restricties elders geeft kansen voor Maastricht Aachen Airport. In ons rapport onderscheiden we ook nog twee versies van het model. De recente versie is de versie uit 2018/2019, maar er is ook een versie uit 2015/2016 en die is ook gebruikt door de luchthaven zelf bij het opstellen van de

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

marktverwachtingen en die komt u nog steeds tegen in het rapport “situatieschets MAA” van maart 2020 en daar wordt bij gezegd dat dat versie 1.0 is. In 2018/19 is echter het model verbeterd, met name de vrachtmodulering, en heeft een nieuwe doorrekening van WLO-scenario's plaatsgevonden, maar ook op basis van een ander basisjaar. Ik laat dadelijk wel wat ontwikkelingen zien en dan ziet u wat de verschillen zijn. In onze MKBA hebben we geen keuze voor dat model gemaakt, geen keuze voor de scenario's. We hebben dus beide scenario's volgens beide versies van het model gepresenteerd. Daardoor ziet u dus in ons MKBA vier scenario's. Het is misschien nog goed te vermelden dat wij de scenario's niet hebben aangepast vanwege de COVID-19 pandemie. Op deze slide ziet u de scenario's van het passagiersvervoer. De zwarte lijn met de blokjes dat is de feitelijke ontwikkeling tussen 2010 en 2020. Dat is een beetje ter vergelijking om de scenario's te vergelijken. De bovenste lichtblauwe stippenlijn is dus het scenario hoog volgens het AEOLUS-model uit 2015/2016. Daaronder ziet u een donkerblauwe stippenlijn maar ook de paarse stippenlijn, want dat is namelijk de verwachting van de luchthaven. Die komt ook tegelijkertijd heel erg overeen met het lage scenario volgens AEOLUS 2015/2016. Onderaan de grafiek ziet u een donkergroene en lichtgroene stippenlijn en dat zijn de hoge en lage scenario's volgens het huidige luchtvaartprognosemodel. En dat huidige luchtvaartprognosemodel dat wordt gehanteerd in de nationale luchtvaartnota van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Wat we hier ook nog tussen hebben gezet zijn de rode en gele stippenlijn. Dat is volgens de heer Van Geel het minimale passagiersvolume en het maximale passagiersvolume tot 2030. Dan ziet u dus dat de verwachtingen van de heer Van Geel zich in feite bevinden tussen de scenario's die wij in onze MKBA hebben onderscheiden, dus de scenario's op basis van AEOLUS 2015/2016 en de scenario's van AEOLUS 2018/2019 en ook de verwachting van Maastricht Aachen Airport valt dus binnen de bandbreedte van de scenario's van onze MKBA.

Er is eenzelfde plaatje voor luchtvracht. Er is weer de feitelijke ontwikkeling. U ziet dat de feitelijke ontwikkeling sinds 2016 behoorlijk is gestegen op Maastricht Aachen Airport. Maastricht Aachen Airport, dat weet u wel, is de enige vrachtluchthaven naast Schiphol in Nederland en op Schiphol is er sprake van dat de grenzen in zicht zijn. Dus het maximaal aantal vluchten is daar bereikt en ziet men dat men onder andere uitwijkt naar Maastricht Aachen Airport. Dus je zag eigenlijk over een heel lange periode een vaste verhouding tussen Schiphol en Maastricht Aachen Airport maar sinds 2016 is dat aan het veranderen.

De scenario's op de uitkomst van het AEOLUS-model geven zijn dus weer de blauwe en de groene lijnen, maar die liggen dus aanzienlijk lager dan de verwachting van de heer Van Geel, dus de minimale en maximale variant en de verwachting van de luchthaven Maastricht Aachen Airport. Uiteindelijk gaat het eigenlijk helemaal om de doorrekening van het aantal vluchten en hier ziet u eigenlijk alle cijfers die wij hebben gebruikt in onze MKBA. De MKBA gaat tot 2050. De voorgaande grafiek ging maar tot 2030, maar het gaat dus uiteindelijk tot 2050 en daar is ook nog een vergelijking naast gezet van wat de heer Van Geel aangeeft als het minimaal aantal te verwachten en maximaal aantal te verwachten handelsvluchten en dat zijn handelsvluchten exclusief dus de onderhoudsvluchten, want het zijn geen handelsvluchten voor Samco en Zimac. Dus wat u vooral hier moet zien is dat dus de verschillen per scenario vrij groot zijn. Het vrachtvliegveld heeft dus minder vluchten omdat de passagiersvluchten niet meer zijn toegestaan en bij het kleinverkeer vliegveld heeft u dus helemaal geen handelsvluchten meer, dus geen passagiers- en vrachtluchten maar nog steeds wel die onderhoudsvluchten.

Voordat ik dadelijk twee tabellen ga presenteren met de uitkomsten kan ik misschien eerst nog even in zijn algemeenheid vertellen wat de effecten zijn van de beleidsalternatieven versus het nul alternatief.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

U kunt van een beleidsalternatief verwachten dat dat een kleiner, lager, exploitatieresultaat zal hebben dan het nul alternatief. En u zult zien dat er tijdsverlies optreedt voor de reizigers. Een effect dat niet of nauwelijks optreedt zijn in feite een invloed op de transportkosten van de luchtvracht. Dat komt omdat de ontvangers en verladers van luchtvracht eigenlijk nu ook al gebruikmaken van allerlei luchthavens, goed kunnen uitwijken en daardoor hun transportkosten van en naar de luchthaven niet hoger worden bij het eventueel niet toestaan van vrachtluchten op MAA.

Een beleidsalternatief zal ook minder of helemaal geen luchtvaart gebonden werkgelegenheid meer kennen, maar er zal geen effect optreden op de overige terrein gebonden werkgelegenheid. De heer Van Geel heeft door Ecorys de terrein gebonden werkgelegenheid laten inschatten, maar de verschillen gaan vooral erover welk deel daarvan luchtvaart gebonden is. Als er geen hinder is van eventuele vrachtvliegtuigen of passagiersvluchten dan zal waarschijnlijk ook het vestigingsklimaat voor het MRO-cluster, dat is Maintenance, Repair en Overall, verbeteren ten opzichte van het nul alternatief en u mag ook meer toeristische bestedingen in Limburg verwachten, maar voor heel Nederland zal het aantal toeristische bestedingen geen effect hebben. Als u kijkt naar de externe effecten dan heeft een beleidsalternatief minder geluidshinder dan het nul alternatief. Qua externe veiligheid is er weinig verschil. Er zijn minder broeikasemissies. Er zijn vooral minder broeikasemissies in het scenario hoog, want in het broeikasemissiescenario laag is er weinig verschil tussen beleidsalternatief en nul alternatief. Er zal minder luchtvervuiling zijn, minder NoX, terwijl qua fijnstof het effect heel beperkt is van het beleidsalternatief ten opzichte van het nul alternatief. En u mag een hogere natuurwaarde verwachten bij de beleidsalternatieven dan bij het nul alternatief. En ten slotte de kosten. De kosten zijn lager. De kosten in het MKBA zijn alleen de kosten van investeren en onderhoud. Als We Love MAA het heeft over de maatschappelijke kosten dan worden in een MKBA eigenlijk bedoeld de negatieve baten, dus de baten van de externe effecten. Het grootonderhoud zal bij het beleidsalternatief hetzelfde zijn als bij het nul alternatief is onze verwachting. Misschien is dat nog conservatief geraamd. Misschien is een beleidsalternatief wel gunstig wat betreft onderhoud, maar wij denken dat het gelijk is.

Dan komen we bij de uitkomsten. U ziet dus in deze tabel de vier scenario's die we onderscheiden in het rapport en u ziet zeg maar de raming van de directe effecten, indirecte effecten en externe effecten. Dat telt dan op tot het totaal van de baten en daar tegenover staan nog de kosten. Als je die met elkaar verrekend heb je een saldo onderaan de tabel. Dit zijn de uitkomsten voor het vrachtvliegveld. Wat u ziet is dat het exploitatieresultaat van een vrachtvliegveld ten opzichte van het nul alternatief, er is nog steeds een verschil, oploopt met hoe meer vluchten je zou mogen verwachten. Dat is allemaal logisch. Hetzelfde geldt voor hoe meer reizigers moeten uitwijken omdat die niet mogelijk zijn op een vrachtvliegveld hoe groter de effecten voor de reizigers zijn. Daarom staat er ook een minteken voor. Het werkgelegenheidseffect neemt ook toe met het scenario en hetzelfde geldt ook weer voor de positieve baten, namelijk geluid en externe veiligheid, het klimaat, luchtkwaliteit en natuur. De optelsom en eigenlijk de belangrijkste conclusie is dat in elk scenario, of die nu heel veel luchtvaart verwachten of veel minder, het voordeliger is, wordt de welvaart meer gediend, met een vrachtvliegveld dan met het nul alternatief en de uitkomsten betreffen hier geheel Nederland. Ik ga eerst de volgende doen.

U ziet hier dus de uitkomst voor het kleinverkeer vliegveld. Ook daar is in alle scenario's een positief saldo voor het kleinverkeer vliegveld ten opzichte van het nul alternatief. Het is het hoogste is bij een klein groeiscenario, dat is nog steeds positief maar lager bij het WLO-hoog scenario volgens AEOLUS 2015/2016, maar dat is ook volgens de marktverwachting van de luchthaven zelf, ook volgens het minimale en maximale te verwachten volume volgens de heer Van Geel. In al die gevallen betekenen

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

deze uitkomsten dat het maatschappelijke rendement van een kleinverkeer vliegveld, en ook van een vrachtverkeervliegveld, hoger is dan van het nul alternatief. Misschien is dit ook gelijk een gelegenheid om op twee punten van We Love MAA in te gaan. Ten eerste geeft We Love MAA aan dat we de toegevoegde waarde zouden negeren. Dat is onjuist. Wij gaan uit van dezelfde werkgelegenheid en toegevoegde waarde als de heer Van Geel heeft becijferd of heeft laten becijferen. Dus dat is € 150 miljoen toegevoegde waarde regionaal en voor heel Nederland is dat € 200 miljoen toegevoegde waarde op jaarbasis. Wat berekenen wij? Kijk, als u een klein verkeersvliegveld heeft of een vrachtvliegveld dan heeft dat negatieve werkgelegenheidseffecten, dat heb ik al eerder aangegeven, en dat gaat met inkomensverlies gepaard. Een deel van de mensen komt elders terecht in Nederland of in een andere sector, maar er gaat inkomensverlies optreden. Dat inkomensverlies hebben wij berekend en dat is eigenlijk het verschil in toegevoegde waarde met een nul alternatief en een beleidsalternatief. Dus wat u hier ziet bij het werkgelegenheidseffect is in feite het verschil in toegevoegde waarde over de gehele periode 2020-2050 tussen een klein verkeersvliegveld of in de vorige sheet een vrachtvliegveld en anderzijds het nul alternatief.

Een andere kanttekening die We Love MAA heeft gemaakt was bij geluid en de berekening woningwaarde. We Love MAA haalt CE Delft aan die zegt vanaf 50 decibel zien wij pas significante resultaten internationaal gezien. CE Delft zegt ook er treden wel effecten en overlast op beneden de 50 decibel. En CE Delft gebruikt wat heet stated preference-onderzoek. Dat is what if -onderzoek. Dat is een soort laboratoriumonderzoek. Wat gebeurt er? Wij hebben revealed preference onderzoek gebruikt. Dat is gebaseerd op feitelijke waarnemingen en het Centraal Planbureau heeft gezien en berekend dat er waardeverlies optreedt bij woningen die binnen de geluidscontouren van het vliegverkeer vallen. Dat is feitelijk waargenomen. De studie die wij dus gebruiken die geeft ook aan dat al vanaf 45 decibel op het hoogste significantieniveau, en iets lager zelfs vanaf 40 decibel, maar dat er al vanaf 45 decibel waardeverlies optreedt bij de woningen. En het CPB en PBL zeggen dat dat 0,8% van de WOZ-waarde is per decibel vanaf 45 decibel. Dat betekent 0,8% voor de woningen tussen 45 en 46 decibel, 1,6 tussen 46 en 47 decibel enzovoorts. En deze studie is gebruikt zowel voor de MKBA's van Schiphol en Lelystad als voor Rotterdam The Hague Airport als voor Groningen Airport Eelde. Dat is allemaal gewoon dezelfde studie. Bij Rotterdam Airport en Groningen Airport heeft men als drempelwaarde, dat is de ondergrens, 45 decibel gehanteerd. Voor Schiphol Lelystad heeft men 48 decibel gehanteerd. Wij hebben in onze studie 45 decibel gehanteerd omdat het CPB en PBL zelf 45 decibel hanteren, maar we hebben zelf ook in onze gevoeligheidsanalyse 48 decibel uitgerekend. Dat vindt u gewoon in hoofdstuk 8 van ons rapport terug. Dan ziet u dus ook dat in mijn ogen We Love MAA een rekenfout maakte door te zeggen 70% minder woningen betekent ook 70% minder waardeverlies. Zo werkt het dus niet. De woningen die geen waardeverlies zouden ondervinden volgens We Love MAA zijn dus de woningen beneden de 50 decibel en ik heb net verteld dat daar het minste waardeverlies plaatsvindt. Het meeste waardeverlies per woning vindt natuurlijk plaats bij hoe meer decibel geluidsoverlast u ondervindt.

De gevoeligheidsanalyses: Het is echt essentieel dat er gevoeligheidsanalyses plaatsvinden in MKBA. Het opvallende vind ik dat de reacties die ik lees en hoor nooit over onze gevoeligheidsanalyses gaan maar dat is even belangrijk als de tabellen die ik nu net heb gepresenteerd, want er is namelijk onzekerheid over de kennis en onzekerheid over beleidskeuzes. Uit die tabellen had u al kunnen concluderen dat beleidsalternatieven in alle scenario's een hogere welvaartsbijdrage leveren dan het nul alternatief. Wij hebben in totaal dertien gevoeligheidsanalyses uitgevoerd ten aanzien van de kennisonzekerheid en er blijkt dat in drie van de vier scenario's, in elk van die gevoeligheidsanalyses die zowel voor elk van de cruciale parameters hogere en lagere waarden onderscheiden, de uitkomst

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

gewoon hetzelfde blijft en dat het welvaartssaldo hoger blijft van de beleidsalternatieven ten opzichte van het nul alternatief. En bij het hoogste groeiscenario vindt u in tien respectievelijk twaalf van de dertien gevoeligheidsanalyses nog steeds dat de uitkomst hetzelfde blijft. Het teken van het saldo blijft positief voor de beleidsalternatieven. Naast kennisonzekerheid is er dus beleidsonzekerheid. Dus wat is zeg maar het nul alternatief voor de Provincie? Wij hebben ook nog twee andere hoekpunten van het traject Van Geel doorgerekend, namelijk de aanvraag uit 2016 en het hoekpunt van optimalisatie. Dat is de term die in de verkenning van Van Geel wordt gebruikt. Wij hebben nieuwe richtlijnen ten aanzien van de discontovoet. Die gaan namelijk in per 1 januari van dit jaar. Maar we wisten ze al. Dus we hebben ze ook doorgerekend. En we hebben doorgerekend van stel dat het beleid wereldwijd, in ieder geval in Nederland, serieus omgaat met de tweegraaddoelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs, wat betekent dat dan? In al deze analyses blijkt weer dat het welvaartssaldo van het beleidsalternatief, welke het dan ook is, hoger is dan dat nul alternatief.

Dan de verdelingseffecten. De uitkomsten die ik u steeds heb gepresenteerd waren de uitkomsten voor de nationale welvaart. De heer Paul heeft ook een bedrag geplakt op sluiting van de luchthaven. Wij hebben de sluiting van de luchthaven niet gekwantificeerd. We hebben dus alleen de kosten en baten van kleinere luchthavens gekwantificeerd. We hebben ook niet gekwantificeerd hoeveel precies in Limburg terecht komt maar we kunnen wel een duiding geven van waar die effecten terechtkomen. Als het gaat om het exploitatieresultaat dan is dat natuurlijk de luchthaven zelf. Dus dat vindt natuurlijk volledig in Limburg plaats. Effecten voor reizigers: Een groot deel van de reizigers komt uit België of uit Duitsland. Als deze reizigers tijdsverlies leiden doordat ze geen gebruik meer kunnen maken van Maastricht Aachen Airport, dan gaat dat ten koste van de Belgische respectievelijk Duitse welvaart. Dus die hebben we niet gekwantificeerd. Als het gaat om de Nederlandse reizigers dan moet u zien dat eigenlijk elke reiziger buiten Limburg die gebruik maakt van Maastricht Aachen Airport een alternatief heeft dat dichterbij is dan Maastricht Aachen Airport. Dus zij zullen geen tijdsverlies lijden als passagiersvervoer niet meer mogelijk is op de luchthaven. Dus dit effect komt volledig bij Limburgse reizigers terecht. Het effect van luchtvracht was al nul. Dus dat sla ik even over. Het werkgelegenheidseffect: Wat we daar berekend hebben is dus het nationaal effect maar dat zou voor Limburg groter kunnen zijn ofwel negatiever. Een deel van de werkgelegenheid zal zich namelijk gewoon verplaatsen naar de rest van Nederland. Voor het welvaartssaldo van Nederland telt het dan niet mee, maar het telt wel mee voor Limburg. Dus het effect voor Limburg kan dus groter zijn dan de getallen die er staan links van de tabel. Als het gaat om geluid dan vinden die effecten dus volledig in Limburg plaats. Dus minder geluidsoverlast, de waardering daarvan, betreft gewoon de woningen rondom de luchthaven. Klimateffecten zijn per definitie eigenlijk mondiaal. Die zijn dus voor Limburg/Nederland maar zelfs mondiaal gelijk. Luchtkwaliteit is een lokaal effect. Dus dat komt volledig in Limburg terecht. Voor de natuur, de natuurwaarden, hebben we berekend wat de waardering is voor natuurgebieden in Limburg. Dat is wat we hebben berekend. Dus het komt volledig in Limburg terecht. Wat er nog zou kunnen gebeuren met minder vliegverkeer is dat er meer bezoekers naar de Limburgse natuurgebieden komen en dat er meer verbleven wordt in Limburg. Dat effect is dus positiever voor Limburg dan voor Nederland als geheel, want als een bezoeker niet naar Brabant of ergens anders in Nederland recreëert maar in Limburg dan maakt dat voor de Nederlandse welvaart niet uit maar wel voor de Limburgse welvaart. Dan hebben we nog de post wegverkeer. Dat is een soort afgeleid extern effect. De berekening daarvan komt er in feite op neer dat die getallen volledig in Limburg terechtkomen en voor het vrachtverkeer gedeeltelijk. Ten slotte de kosten. Uiteraard vinden die volledig in Limburg plaats als het gaat om investeringen in de baan, in de luchthaven en het grote onderhoud.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Ik kom bij mijn laatste sheet met conclusies uit de MKBA. Het vrachtvliegveld, dat wil zeggen een keuze voor vrachtluchten, onderhoudsvluchten en kleinverkeer verhoogt de welvaart van Limburg en Nederland als geheel en meer dan het nul alternatief. Dat is wel een vrachtvliegveld dat evenveel vrachtluchten zal hebben als het nul alternatief. Die zitten elkaar niet in de weg. Dus het is niet van nu hebben we meer vrachtluchten dan bij het nul alternatief. Het zijn er evenveel. Het kleinverkeer vliegveld, dat is een keuze voor onderhoudsvluchten en kleinverkeer, verhoogt de welvaart van Limburg en Nederland als geheel nog meer, dus nog meer dan het vrachtvliegveld en dus ook nog meer dan het nul alternatief. Dan komen we eigenlijk terug bij wat betekent eigenlijk de functie van MAA voor de regio. Hij is dichtbevolkt en stedelijk. Dus je zou denken er is voldoende vraag naar de luchthaven, maar er is voor de reizigers ook meer dan voldoende aanbod aan luchtvaart in de omgeving met zeven of acht luchthavens. We merken maatschappelijke weerstand tegen het vrachtverkeer. De luchthaven staat in de provinciale begroting als versterking van het vestigingsklimaat. Ik kan u zeggen dat uitgaand recreatief verkeer het vestigingsklimaat niet zal verbeteren. We constateren ook dat de recreatiesector economisch belangrijk is, met name de recreatiesector in het heuvelland, en geluidsoverlast ondervindt van het vliegverkeer. En als u ziet welke waardedaling er optreedt bij de woningen rondom de luchthaven en hoeveel woningen er gehinderd worden en hoeveel mensen er worden gehinderd, dan is eigenlijk het omgevingsfonds van Van Geel van € 10 miljoen niet voldoende voor het opkopen, laat staan voor alle andere elementen van het herstructureringsplan.

Ten slotte, de uitkomst van MKBA, en met name de uitkomsten ten aanzien van het kleinverkeer vliegveld, rechtvaardigen ook om serieus te kijken naar een alternatieve gebiedsontwikkeling. Het is immers een strategische locatie tussen enerzijds de Brightlands Chemelot campus en aan de zuidkant Maastricht Health Campus. En dit zou ook passen binnen uw provinciale omgevingsvisie en de strategische actieplannen die onder leiding van professor Soete zijn opgesteld voor de gemeente Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht enerzijds en anderzijds het middengebied Zuid-Limburg. Dat was het.

De voorzitter: Dank u mijnheer Manshanden.

De heer Bus: Bus.

De voorzitter: Dan gaan wij over naar de mondelinge behandelingen politiek en dan geef ik het woord aan mijnheer Van Helden. Aan u het woord om politiek vijf minuten vragen te stellen.

VVD (Heldens): Mijnheer Van Helden ken ik niet voorzitter, maar ik neem aan dat u mij bedoelt.

De voorzitter: Mijnheer Heldens, sorry.

VVD (Heldens): Ik heb voor dit moment geen vragen. Wij zitten hier niet om vragen te stellen om het moeten vragen. De presentatie was duidelijk en ik ga me daar nader in verdiepen.

De voorzitter: Nee, dat is duidelijk. U bepaalt dat.

VVD (Heldens): Dus dank u wel.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG heeft met aandacht de presentatie gevolgd en politiek gezien willen wij, zeker in deze fase, nog geen verdere duiding en ook geen verdere uitspraken doen. Inhoudelijk vinden we het wel een aanvulling op hetgeen eigenlijk naar voren is gebracht en zal zeker een bijdrage leveren in onze afwegingen. En daar wil ik het even bij laten voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Franssen. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Ja, dat is de obligate vraag die al gesteld is. Een inspreker wijst op zeg maar het luchtverkeersleidingseffect. Dus als we een kleinere of geen luchthaven zouden hebben dan zou ons luchtruim door de Belgen worden beheerd en dat zou meer vluchten over Zuid-Limburg betekenen. Wat vindt u hiervan en is dit effect meegenomen of zou u aanbevelen om in de toekomst dit effect mee te wegen? Dat zijn de drie vragen hierover. Dan heb ik een vraag over de georganiseerde recreatieve sector. Die wijst erop dat er negatieve werkgelegenheidseffecten zijn. Heeft u die van de luchthaven zoals die nu is, van het nul alternatief, die kleiner zijn bij een kleinere luchthaven? Hoe heeft u dergelijke effecten geprobeerd te kwantificeren en wat zijn uw ervaringen ermee? Ik houd het bij deze twee vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Wageningen. Mijnheer Thewissen.

Samen voor Limburg (Thewissen): Dank u wel, voorzitter en dank u wel voor de presentatie. Ik heb een aantal korte vragen. Allereerst ter inleiding, ik houd van duidelijkheid. En die geeft u wat mij betreft en hiervoor dank, want als ik begin bij de inleiding van het rapport druipt het negatieve en het oordeel er al vanaf. Dat leidt tot een vraag die ik heb. Waarom bent u geselecteerd om de MKBA uit te voeren? Dat is de eerste vraag aan u of u dat kunt beantwoorden. Een vervolgvraag daarop is of dat ook zo zou zijn geweest als u positief stond ten opzichte van MAA? De tweede vraag die wij hebben is wat is uw reactie op de reactie van de burgers die zich inzetten voor MAA als regionale luchthaven en wat is ook uw reactie op de reactie van de vrienden van MAA en We Love MAA en de sprekers dus. En als laatste vraag is, ook in lijn met één van de sprekers, wanneer gaat u de meer dan 90 nog openstaande vragen naar aanleiding van uw MKBA van We Love MAA beantwoorden en als u die niet gaat beantwoorden waarom niet? Want wat ons betreft heeft u daarmee een fantastische kans en kunt u eraan bijdragen om uit naar onze mening een wellesnietesdiscussie die al jaren duurt met betrekking tot MAA te komen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank mijnheer Thewissen. Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Wij hebben geen verdere vragen.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Ijpelaar.

CDA (Ijpelaar): Ja, wij hebben nog wel wat vragen. Wij zouden graag antwoord willen hebben aansluitend op die vraag rondom verplaatsing en controle van het luchtruim. Bij de AEOLUS, spreek ik dat zo goed uit, wordt op een gegeven moment gezegd verdeling tussen bepaalde gebieden. Maar is Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

er ook rekening gehouden met de regio/locatiecomponent als het gaat om de marktvraag zeg maar, de regionale nabijheid? En dan zou ik graag een reactie hebben op het volgende. Als je de prognose ziet van de heer Van Geel, dan zou je kunnen zeggen dat dat het realistische midden is. Waarom heeft u dan toch gekozen om daarvan af te wijken of om een andere uitgangspositie te pakken? Heeft u ook een verklaring kunnen vinden waarom de AEOLUS 2015-2016 zo afwijkend is als de huidige realistische cijfers? Daarnaast is het waardeverschil tussen het scenario klein vliegveld en vrachtsenario op het gebied van geluid en veiligheid slechts 145 ten opzichte van 201. Heeft u een verklaring voor deze marginale verbetering ten opzichte van die twee scenario's? En misschien nog wel een uitdagende vraag: Op het moment dat het geld dat bespaard zou worden bij het vliegveld rechtstreeks wordt geïnvesteerd in natuur en andere zaken, die hier zeg maar indirect voordeel van zouden kunnen hebben, wat zouden dan de maatschappelijke kosten en baten daarvan zijn? Dat was het.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou als eerste toch de Alliantie willen complimenteren met het feit dat ze hier toch iets redelijk unieks gedaan hebben om op basis van crowdfunding zo'n onderzoek te financieren. Ik zou daarnaast als reactie op de MKBA die nu op tafel ligt toch willen opmerken dat het in onze ogen een solide stuk is, een knap stuk werk, omdat het niet makkelijk is met alle onzekerheden die hier liggen om die toch op de juiste manier te proberen in te schatten en te waarderen. En die onzekerheden die worden zeker niet onder tafel gestopt. Dat wil ik toch wel even noteren, want als je de studie goed doorleest dan zie je dat een hele hoop van de onzekerheden ook besproken worden en dat daar op een zo goed mogelijke manier uitleg over gegeven wordt. Dan is het opmerkelijk dat toch alle bestudeerde alternatieven die afwijken van het nul scenario, dus zeg maar we laten alles zoals het is, uiteindelijk een positief resultaat opleveren. Dus dat is wel een hele opmerkelijke discussie. Ik had een aantal vragen waarvan er een aantal inmiddels ook al besproken zijn. Dus als ik even kijk wat ik over heb dan is mijn eerste vraag of we het goed zien dat in de nul variant, dus het huidige scenario, de kosten van investeringen voor de baanrehabilitatie en de parkeervoorzieningen al zijn meegenomen en dat daardoor dus het kosten/baten-scenario nog positiever zou uitvallen als je er rekening mee houdt dat je dat ook niet zou kunnen doen? Dan hebben we een aantal keren hier in dit huis informatiesessies gehad met de heer Van Geel. Daar heb ik zelf ook al een paar keer aan de heer Van Geel gevraagd of er overeenstemming is tussen de beide opstellers van deze MKBA en de dataset die de heer Van Geel voor zijn onderzoek gebruikt. Daar heeft hij eigenlijk een beetje omheen gepraat. Uit mijn bronnen weet ik dat er op een gegeven moment verschil van mening was. In hoeverre is men uiteindelijk bij elkaar gekomen? En als ik bijvoorbeeld even de belangrijke studie van Ecorys pak over de effecten op werkgelegenheid en toegevoegde waarde, zijn uiteindelijk beide partijen het daar nu over eens geworden? Zijn er nog verschillen? En kunnen deze heren misschien nog iets vertellen over als er nog verschillen zijn, waar die verschillen hem dan in zitten en over welke orde van grootte hebben we het dan? Dan tot slot, ik weet dat u in deze MKBA niet gekeken heeft naar een sluitingsscenario, maar stel dat uiteindelijk er nu toch zoiets op tafel zou komen, als dat hier überhaupt mogelijk is, is er dan een kengetal te geven voor de waarde van de gronden als sluiting plaats zou vinden en die herontwikkeld zou worden? Er staat nu alleen een soort plus en min aangeduid in de mail van de Alliantie. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de vorm van de herontwikkeling waar uiteindelijk voor gekozen zou worden, maar misschien bestaat er iets in de vorm van kengetallen of marges voor gronden met een vergelijkbare ligging. Dat waren mijn

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Loomans. Mevrouw Mertens.

GroenLinks (Mertens): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst ook namens GroenLinks hartelijk dank aan de omwonenden, de Alliantie, dat zij dit mogelijk hebben gemaakt en dat zij dit voor elkaar gekregen hebben om deze MKBA te laten uitvoeren en ook dank aan de heren voor de presentatie. De nodige vragen zijn al gesteld. Ik ben heel benieuwd naar een aantal antwoorden daarop. Ik heb verder geen aanvullende vragen voor vandaag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Ja, voorzitter. Ik wil mij heel graag aansluiten bij de woorden van mevrouw Mertens en de Alliantie en ook de opstellers van het stuk heel hartelijk danken voor het werk dat verricht is. Voor mij is het verhaal op zich redelijk duidelijk. Ik heb wel één vraag over de werkgelegenheidseffecten. Ik wil even verifiëren of ik het goed begrepen heb. Klopt het dat u zegt dat in de beide scenario's die u bekeken hebt dat het werkgelegenheidseffect alleen optreedt ten aanzien van de werkgelegenheid die direct verbonden is met het vliegveld, dus het binnenhalen van vluchten en dat soort dingen maar niet met de werkgelegenheid die bijvoorbeeld op de Maintenance Boulevard plaatsvindt? Dat zijn eigenlijk mijn enige vragen en heel erg veel dank voor het opstellen van dit stuk.

De voorzitter: Mijnheer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik treed waarschijnlijk in herhaling als ik zeg dat ik het ontzettend moedig vind en dapper dat een burgerinitiatief als dit, want zo mogen we dit toch wel zien, en met crowdfunding tot stand gekomen, professioneel ter hand genomen wordt door niet de eerste de beste onderzoekers en daarbij ook uitgegaan is van zoveel mogelijk feitelijke informatie die ook in andere onderzoeken gebruikt wordt waaronder Centraal Planbureau informatie. Het Planbureau voor de Leefomgeving werd genoemd, AEOLUS enzovoorts, dat soort scenario's. Dus dat geeft de burger wel moed als het gaat om kunnen wij hier iets mee. Ja, dus. Er blijven toch nog wel een paar technische vragen bij mij hangen. Als je kijkt naar die passagiers en die vluchtscenario's, dan kan ik mij niet aan de indruk onttrekken dat die AEOLUS-scenario's uit 2015/2016 dan wel 2019 niet zo heel veel meerwaarde hebben voor het verdere scenario denken maar dat de conclusie wel getrokken kan worden op basis van de feitelijkeheid, dus de zwarte lijn, en wat Van Geel ook prognosticeert, dat dat wel dicht bij elkaar ligt, maar misschien zit ik er helemaal naast. Een tweede vraag is dat er een redelijk hoge waarde wordt toegekend aan de natuurwaarden. Ik zie dat niet terug in dat dikke rapport dat erachter ligt dat overigens niet meegestuurd was maar waar we zelf achtereen moesten via een snelkoppeling in de samenvatting. Dus die natuurwaarde die wordt hoog ingeschat en die maakt wel een significant deel uit van de positieve effecten van de beleidsalternatieven. Dus daar zou ik graag een nadere duiding op willen. En als laatste, als je het eens even afpelt en alleen maar bedrijfseconomisch bekijkt, en misschien is dat een politieke vraag maar die mag dan iemand anders beantwoorden, wat pompen wij jaarlijks in het bedrijf MAA en wat krijgen wij daar vanuit bedrijfseconomisch opzicht voor terug, dus los van alle maatschappelijke positieve en negatieve effecten? Daar ben ik wel geïnteresseerd in en wat kost dat dan per individuele Limburger. En als laatste, ook een politieke vraag, wat vindt GS van dit rapport en wat gaan ze ermee doen? Dat was Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

het voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van der Valk. Mijnheer Van Bijnen.

PVV (Van Bijnen): Ja voorzitter, dank u wel. Ook vanuit de PVV-fractie eerst dank aan de heer Manshanden en Bus voor de toelichting op deze MKBA. Als fractie hebben we ook vorige week gesproken met twee leden van de Alliantie tegen uitbreiding voor MAA. We hebben een fijn gesprek gehad kan ik wel vertellen. De informatie nemen we allemaal tot ons, ondanks dat we er waarschijnlijk iets anders in staan, dat hebben we ook met de Alliantie al besproken, dan henzelf. Dan met betrekking tot de MKBA. Onze fractie twijfelt zelf of de MKBA daadwerkelijk objectief is uitgevoerd, mede natuurlijk dankzij het artikel in de Limburger van de heren Manshanden en Bus, waarin eigenlijk al wordt gezegd dat MAA een bodemloze put is. Hoe kun je dan objectief nog een MKBA gaan uitvoeren als dat je vooringenomen mening al is? De uitkomst van deze MKBA kwam voor ons als PVV dan ook niet als een verrassing. De opdrachtgevers van de Alliantie hebben een bestelling gedaan en de MKBA heeft deze nu geleverd. We hebben verder nog wel een aantal vragen als er nog wat overblijft want er zijn er al heel veel gesteld door andere fracties. Waarom is de economische toegevoegde waarde niet daadwerkelijk vermeld in die MKBA? Dat zagen wij niet terug. De vraag is ook wie heeft u allemaal bij het opstellen van deze MKBA geraadpleegd die betrekking heeft met Maastricht Aachen Airport? Wie is er allemaal geraadpleegd? Wie is er allemaal in meegenomen? Want u geeft nu aan u heeft openbare cijfers geraadpleegd, maar bent u ook daadwerkelijk daar geweest en hebt u de mensen gesproken die daar allemaal over gaan? Ook de woningwaarde vond ik nog wel een mooie toelichting. U geeft aan dat de woningwaarde in de omgeving daalt bij geluidsoverlast van 50 decibel, dat het daar al start, en daar zijn hele tabellen over opgesteld hoeveel waarde dat dan zou dalen. Dan is mijn vraag ook gaat dan een makelaar of taxateur binnenkort bij verkoop van woningen in de omgeving waar geluidsoverlast is, of dat van een vliegveld is of van andere zaken, daadwerkelijk metingen verrichten? Worden die meegenomen in een taxatierapport waarbij de woningwaarde dan lager uitvalt, want daar ben ik wel nieuwsgierig naar als we het dan hebben over de woningmarkt? Volgens mij stijgen de prijzen nog steeds, maar dat is ook een vraag. Op pagina 11 van de presentatie zojuist geeft u zelf aan dat er geen of een beperkt risico is op het gebied van terrein gebonden werkgelegenheid in de alternatieve versies. Alleen is mijn vraag dan ook de volgende. Op het moment dat dat groot vrachtverkeer wegvalt totaal, denkt u dan nog steeds dat dit het geval is en waarom? Dat zijn de vragen die wij nog over hadden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Bijnen. Wie van de heren gaat de vragen beantwoorden?

De heer Bus: Ik denk dat we dat een beetje gaan afwisselen.

De voorzitter: Dat kan.

De heer Bus: Misschien dat mijn collega ook wel het een en ander wil aanvullen. Misschien eerst even over die luchtverkeersleiding want dat had ik eigenlijk in mijn presentatie zelf al misschien moeten meenemen. Onze opvatting is dat hoe het luchtruim wordt ingevuld is een kwestie van beleid en er is natuurlijk een gemeenschappelijk Europees luchtruim of tenminste in wording en er zijn afspraken tussen Nederland en België. Die zijn er nu bij het huidige vliegveld en bij de huidige invulling. Of ze wel of niet anders zijn bij een andere invulling van het vliegveld daarvan hebben wij

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

verondersteld dat het beleid hetzelfde blijft. Het beleid bepaalt dus of er meer of minder vliegverkeer van Luik over Limburg gaat. Dat bepaal je dus niet met zoveel mogelijk vluchten op Maastricht Aachen Airport te plaatsen. Ik ben me er tegelijkertijd van bewust dat deze onzekerheid eigenlijk boven de uitkomsten blijft hangen. Ga het verder onderzoeken. Ga zelf na of het zo werkt. Ik hoor steeds aannames dat het gaat gebeuren maar u moet het echt zelf onderzoeken.

Er waren een aantal vragen over werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Dan gaan we een stapje dieper in op het rapport. In het hoofdstuk over indirecte effecten ziet u dat we uitgaan van hetzelfde werkgelegenheidsbelang als geraamd is door Ecorys in opdracht van de heer Van Geel. Dat regionale werkgelegenheidsbelang is € 150.000 toegevoegde waarde. Het nationale belang is omgerekend iets van € 200 miljoen toegevoegde waarde per jaar. Dat is zeg maar bij het nul alternatief. Bij een beleidsalternatief verliest u een deel van de werkgelegenheid. Dus mensen raken hun baan kwijt en komen in een uitkeringssituatie terecht en mensen gaan ergens anders werken. Daar kan ook nog een inkomensverlies optreden. Dus er treedt inkomensverlies op en het verschil is berekend in de tabellen en dat is het verschil ten opzichte van die € 150 miljoen toegevoegde waarde. U raakt dus niet die volledige € 150 miljoen toegevoegde waarde kwijt, deels omdat mensen ergens anders kunnen gaan werken en ook een deel omdat die € 150 miljoen toegevoegde waarde inclusief onderhoudsvluchten is en alles wat met de overige terrein gebonden activiteiten van doen heeft. Een voorbeeld daarvan is natuurlijk een bedrijf dat deurbeslag maakt dat ook op het terrein van de luchthaven is gevestigd. Die is niet gebonden aan de hoeveelheid luchtvaart. U verliest eigenlijk alleen de luchtvaart gebonden werkgelegenheid en die mensen kunnen ergens anders terecht. Dus het gaat echt om het verschil in welvaart tussen beide. Die € 150 miljoen is echt overgenomen uit het rapport Van Geel. Ecorys noemt het ook het bruto-effect en wij noemen het ook het bruto-effect, maar in de MKBA gaat het dus om het netto-effect.

Dan ten aanzien van de recreatie en hoe dat geraamd is. Er is in feite sprake van geluidshinder in de natuurgebieden. Er liggen natuurgebieden binnen de geluidscontouren van de luchthaven en dan is de vraag hoeveel hinder de recreanten van die gebieden ondervinden en hoeveel bezoekers u mist doordat er geluidshinder optreedt. Het eerste hebben wij geraamd. Wij hebben namelijk geraamd dat elke bezoeker één euro over zou hebben voor een stiller gebied. Die ene euro komt uit een ander geluidsonderzoek maar niet van de luchtvaart. Dat hebben we met uitgebreide gevoeligheidsanalyses nog onderzocht als een bezoeker elke week gaat, of hij dan elke week die euro ervoor over heeft of dat hij dat dan misschien maar één keer per jaar heeft voor 50 keer bezoek. Dat hebben we ook doorerekend. En we hebben het in eerste instantie beperkt tot de gebieden binnen 40 decibel en hoger, maar we hoorden ook mensen van verder weg gelegen natuurgebieden zeggen we hebben ook geluidshinder van Maastricht Aachen Airport. Dus in de gevoeligheidsanalyse is ook nog eens een keertje gekeken naar geluidshinder in verder weg gelegen natuurgebieden waarbij we alleen dan verondersteld hebben dat men daar er maar 50 cent voor over heeft per bezoek. Zo is het berekend van de bestaande bezoekers. Ik kan u wel zeggen dat dat inderdaad ook zo nog niet eerder is gedaan in andere MKBA's. Dus hier mag echt nog wel een second opinion op plaatsvinden. Wat we niet hebben meegenomen, en daar wijst ook nog de MKBA Natuurprojecten op, dat als het gebied stiller wordt, dan zult u misschien wel meer bezoekers aantrekken, die misschien ook nog wel blijven overnachten en langer blijven in Limburg. Dat hebben we niet kunnen bepalen. En als u dat wilt gaan bepalen zult u ook moeten bepalen waar komen die bezoekers vandaan. Hadden die niet ergens anders in Nederland dan recreëerd. Dan is het eigenlijk geen effect op de Nederlandse welvaart. Dus wij konden dat niet inschatten. Wij hebben gemeend dat het saldo voor Nederland nul is, dus dat het niet tot meer of minder recreatieve bezoekersaantallen leidt in geheel Nederland. Het kan anders

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

liggen maar dat is echt een verdere verdiepingsslag die ik echt aanraad voor de MKBA die u moet uitvoeren voor de aanvraag luchthavenbesluit. Dat is essentieel. De post is namelijk groot inderdaad.

De voorzitter: Mijnheer Manshanden?

De heer Manshanden: Ik neem enige vragen over. De vraag was al geweest hoe we geselecteerd zijn. Mijnheer stelde deze vraag. Laat ik het zo zeggen. Het is niet een openbare aanbesteding geweest. Dat zou vanaf een bepaalde bedragsgrens verplicht moeten zijn geweest. De Alliantie heeft echter gemeend ons te vragen. Wij hebben daar ook een offerte toe uitgebracht. Zo heeft deze keuze plaatsgevonden, maar dan kom ik op uw feitelijke vragen. Laat ik zeggen er is een kans voorbijgegaan of we kunnen ook zeggen we hebben nu die kans om dat spelletje van wel of niet-discussie te beëindigen. De Alliantie schreef ook crowdfunding uit. Dan kom ik eigenlijk op een heel centraal punt van het MKBA uit. Wij hadden het liefst gezien, omdat wij al verschillende MKBA's gedaan hebben en second opinions, dat de overheid opdrachtgever van dit geheel zou zijn. Waarom een overheid? Een overheid treedt op namens alle burgers en partijen. Het is ook in de traditie van de MKBA zoals die 15/20 jaar geleden is bedacht dat alle stakeholders deelnemen in de begeleiding van het traject van een MKBA. Bij de Alliantie gaven we dat ook aan en er is op een zeker moment ook gelegenheid geweest, in november hebben we die dag georganiseerd, dat we zoveel mogelijk mensen aanschreven, belanghebbenden van MAA. MAA is uitgenodigd. De Provincie is uitgenodigd. Ook de heer Van Geel is uitgenodigd en de toerismesector, zoveel mogelijk potentiële belanghebbenden om laat ik zeggen een vrije schietinstructie te geven op een concept van de MKBA. Een aantal partijen hebben daar positief op geantwoord, andere partijen niet. De ideale situatie is dat de Provincie inderdaad de MKBA gaat doen. We weten nu dat de Provincie dat ook inderdaad gaat doen. Ze wachten daarvoor de nieuwe werkwijzer af. Wij denken dat is heel nuttig maar aan de andere kant zijn de verschillen met de huidige werkwijzer niet zo groot. Ik ga er even niet op in omdat wij weten op welke details zij voornamelijk zullen kijken. U had ook deel kunnen nemen aan de crowdfunding en van daaruit inspraak kunnen verwerven in het geheel. Dus daar zijn allemaal kansen geweest en dan had je de ideale situatie gehad. Dat over laat ik zeggen het proces daar naartoe. Wij juichen zelf toe dat we nu deze gelegenheid krijgen. Dus onze dank daarvoor ook aan Provinciale Staten om deze toelichting te geven. Zijn er dan nog verdere vragen? De heer Van Geel heeft daarbij wel gebruik gemaakt van de gelegenheid. Dus wij hebben uitgebreid toelichting kunnen geven op onze keuzes, onze mogelijkheden, onze twijfelpunten, noem maar op. Daarbij wil ik benadrukken dat ons MKBA in eerste instantie ook is bedoeld als een kengetallenstudie. Dus een aantal effecten die u gezien heeft, laat ik zeggen dat het saldooverschil tussen een kleinverkeer vliegveld en een vrachtvliegveld relatief groot is dat is toe te schrijven aan het feit dat we van kengetallen gebruik gemaakt hebben. Welke waarde je aan zaken moet toekennen, ook toerisme, moet feitelijk empirisch bepaald worden. Dan wordt het onderzoek echt kostbaar. Dienaangaande hebben we gebruikgemaakt van kengetallen. Verder zijn de vragen over de werkgelegenheidseffecten inderdaad al afdoende door Leo beantwoord. Verder zijn er nog vragen voorbijgekomen. Ik behandel ze even generiek. De uitdagende vraag hoeveel geld besparen we bij de gebiedsontwikkelingsvariant. Als we over gebiedsontwikkeling gaan nadenken dan treedt er een heel andere wereld open en dat is een MKBA op zich. Wij hebben juist gemeend daarvan weg te blijven, maar anderzijds tegemoet te komen aan de vraag/wens van de opdrachtgever. Dat was ook deze keuze. Dus hebben we het compromis bereikt dat we zeiden dat doen we inhoudelijk/kwalitatief, dus alleen met een plus en een min vanuit de eerste tabel die Leo ook heeft laten zien over welke effecten verwacht je. Dus aan het begin van het MKBA-traject ga je in op Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

de verwachting en zodoende hebben wij gezegd als wij gebiedsontwikkeling in overweging nemen dan verwachten wij zulke effecten. Daarbij dient wel aangetekend te worden dat er heel veel mogelijkheden openvallen om het zo te zeggen, wij komen niet uit de regio maar we kennen de regio allebei wel, allebei op persoonlijk eigen wijze, maar dan moet je naar veel meer opties gaan kijken. Dat is wat je daarin moet doen omdat je daarin ook een nul scenario hebt, maar ook alternatieven die je samen met alle partijen in de regio moet belichten. Ik kijk nog even door de vragen ook met het oog op de tijd. Dan kom ik op het punt dat ik er zeer aan hecht voor deze regio om samen naar een uitkomst te kijken en ik heb in een eerder traject voor Leo gewerkt over het kanaal Gent naar Terneuzen, een investering die zeer veel groter dan de investeringen, het geld, waar we hier over praten, waar ook twee partijen aan beide zijden van de grens bij betrokken zijn. Daar hebben we geleerd dat het overleg met alle stakeholders, van Vlaamse en Nederlandse zijde, in dat traject uitermate vruchtbaar is verlopen omdat daar ook alle issues vooraf besproken werden en dat gebeurt al bij de keuze van parameters, het opstellen van aannames, bij alles wat je doet. En dan kom ik toch weer even terug op het bekende stuk dat in de krant gepubliceerd is, waarin we als het ware vooruitliepen op een conclusie, zijn wat punten uitgekomen, ook in de analyse van exploitatie, en daar hebben we ook van kengetallen gebruikgemaakt. De exploitatie van MAA bleek voor ons niet bereikbaar. Daarin hebben we gebruikgemaakt van een eigen empirische studie waarbij we zicht kregen op wat het exploitatiemodel van de regionale luchthaven is. Laat ik nu niet het woord gebruiken dat de koppensneller van de krant gebruikt heeft. Het exploitatiemodel van de luchthaven is uitermate moeilijk. Het is voor de luchtvaart als bedrijf uitermate moeilijk, en dan heb ik het niet over de situatie nu, maar van pre-corona. Dan is het voor de luchtvaartmaatschappijen zelf al uitermate moeilijk om daarin geld te verdienen om überhaupt toegevoegde waarde te maken. Dat komt omdat deze sector uitermate concurrerend is. Die is zelfs zeer concurrerend. Vervolgens hebben we luchthavens. Die zitten op één locatie en die zijn afhankelijk van wat de luchtvaart kan kiezen. Die exploitatie is eigenlijk nog moeilijker omdat je je locatie niet kan verleggen. Een luchtvaartmaatschappij kan dat wel. Een luchthaven kan dat niet. Die is aan die locatie gebonden. Dat betekent dat je vanaf een bepaald volume wellicht eventueel ooit rendabel zou kunnen zijn. Ook bij Schiphol weten we, laat ik zeggen een van de grootste luchthavens van Europa, dat het daar een zeer uitgekend verdienmodel is. Dat is een heel belangrijk idee. Dat als achtergrond op een aantal vragen die in de markt hangen en waarover sommige vragen ook gingen. Ik denk dat we zo generiek alle vragen gehad hebben.

De heer Manshanden: De woningwaarde. Ja, dat is uw vraag. Bij de woningwaarde is het zo dat als je het een individu vraagt dan is dat dezelfde vraag als dat je de makelaar vraagt hoe vaak iemand zijn tanden poetst. Als je dat in een enquête doet dan krijg je het antwoord wat mensen zeggen en je moet feitelijk onderzoeken wat mensen doen. Dus je moet als het ware in een douche gaan staan om te kijken hoe ze hun tanden poetsen. Bij woningwaarde werkt dat net zo. Dan zal je op de situatie uitkomen, dan zou je een experiment moeten uitvoeren, dat als je de luchthaven sluit dan zal die makelaar na verloop van tijd onmiddellijk merken dat de woningprijzen stijgen. Dat gaat al gebeuren op het moment dat je zegt, en ik spreek het gewoon open uit, zodra het idee in de markt gaat hangen van die luchthaven zou weleens kunnen sluiten. Dan stijgen de prijzen al. Dat gaat in prijzen zitten. Het punt is, en dat heeft Leo aangeduid, dat effect door het CPB in 2006 is bepaald en dan kom je op het punt dat vanaf een dBA van 45 je kunt aantonen dat als één decibel erbij komt neemt de woningwaarde met zoveel procent af. Daar hebben ze ook allemaal andere factoren bij in ogenschouw genomen.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

PVV (Van Bijnen): Ja, dank voor de toelichting. Ik hoor alleen een aantal dingen die mij toch wel een beetje storen, want u noemt cijfers 2006, de berekeningen.

De heer Manshanden: Ja.

PVV (Van Bijnen): U geeft aan op het moment dat die luchthaven sluit dan worden die woningen in een keer allemaal veel meer geld waard, maar volgens mij zitten we nu als we kijken naar de woningmarkt, ik ken een aantal makelaars gelukkig, als er een huis verkocht wordt, ook in die regio daar, staan er twintig man te wachten en moeten ze bieden boven die vraagprijs. U schetst het nu zo alsof rondom de luchthaven al die woningen geen geld meer waard zijn of waarde hebben verloren, maar volgens mij zijn ze alleen maar de afgelopen tijd gestegen.

De heer Manshanden: Ik begrijp uw vraag.

PVV (Van Bijnen): Dat vind ik een raar schema hoe u die decibelmetingen toepast op de waarde van woningen. Die vind ik niet realistisch.

De heer Manshanden: Wij hebben gebruikgemaakt van de meest recente WOZ-waarde. Laat ik dat meteen nu zeggen. Verder denk ik dat we nu niet de tijd hebben om exact uw vraagstuk uit te leggen. Kijk, de woningwaarde stijgt hier ook natuurlijk, want ook hier is de woningmarkt schaars. Dat is in Hilversum zo, maar in die regio zonder geluidsoverlast stijgen ze net ietsje harder. Dat soort effecten zijn allemaal denkbaar en dat is wat je moet onderzoeken. Waar het om gaat is dat we nu gewoon de methode hebben toegepast op de meest recente WOZ-prijzen, nog niet eens de marktwaarde maar de WOZ-prijzen.

PVV (Van Bijnen): Dan begrijp ik het goed. Dat moet nog onderzocht worden eigenlijk en u heeft nu gebruik gemaakt van dat schema dat er nog bekend was.

De heer Manshanden: We hebben de meest recente WOZ-prijzen gebruikt en de WOZ-waarde ligt lager dan de marktwaarde. Zou je de marktwaarde doen dan kom je nog hoger uit, maar dan moet je het ook bij andere gebieden doen. Dat is het punt.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen, via de voorzitter alstublieft.

PVV (Van Bijnen): Ja, voorzitter, de beantwoording is helder, maar we delen alleen niet helemaal de meningen, maar goed.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Voorzitter, ik had nog een vraag. Ik betreur het dat u geen verdere discussie en uitleg wilt op de vraagstelling.

De heer Manshanden: Dat wil ik wel.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): U kapte het af met de bewoording daar hebben we best wat meer tijd dan voor nodig. Dat betreurt ik want ik was er wel in geïnteresseerd. Vanuit de lokale gedachte kan ik ook uw redenering niet volgen dat u op een gegeven moment zegt de woningen zouden dan wat meer waard waarschijnlijk worden. In het lokale gedachtengoed pak ik dan een ander voorbeeld. In Kerkrade waren ooit de mijnen. Die zorgden voor werkgelegenheid. Op het moment dat de mijnen weggingen, ging de economie helemaal geleidelijk naar nul en zelfs naar min nul. De werkgelegenheid, de huizenprijzen zakten in elkaar en dergelijke. Dus ik kan mij ook wel voorstellen dat er mensen en gedachten zijn die zeggen: als de werkgelegenheid en dergelijke zou verdwijnen in die regio door middel van dat vliegveld dan zou je ook een drastische prijsdaling kunnen krijgen van de huizen. Daar mis ik ook een verdere uiteenzetting. Kijk, het verhaal is natuurlijk heel duidelijk, WOZ-waarde, makelaar en kengetallen. Wij zien elk jaar dus een WOZ-waarde en dergelijke. Maar de onderbouwing in dergelijke, uw stellingname en het onderzoek daadwerkelijk dat mis ik bijvoorbeeld ook in uw bewoording maar ook in het onderzoek. Want je kunt natuurlijk twee redeneringen daarover opvatten. Vervolgens spreekt u over empirisch onderzoek. Wij zijn best wel voorstander van empirisch onderzoek. En waarom? Empirisch onderzoek is natuurlijk direct wat je waarneemt. Laat ik het zo verwoorden. Onze fractie zegt het niet zoveel natuurlijk als u kengetallen gebruikt uit 2006 of 2010 of 2016. Wij noemen dat achterhaalde informatie. Want die kengetallen die zijn toen wel een keer gebruikt maar heden ten dage niet meer direct van toepassing. Maatschappelijk gezien verandert een kengetal maar ook de maatschappij is altijd aan verandering onderhevig. Dus als LOKAAL-LIMBURG zijn wij wel voorstander van empirisch onderzoek. Wat zie je nu daadwerkelijk? Wat gebeurt er en met hoeveel mensen heb ik gesproken? Wat speelt er? En het is een feit dat u kengetallen gebruikt uit het verleden maar die zijn in onze optiek een stuk achterhaald. Actualiteit speelt en actualiteit willen wij eigenlijk zien in een onderzoek. Met alle respect voor hetgeen wat ik gelezen heb en wat de conclusies zijn, mis ik daar een aantal sporen die wij vinden dat zeker hadden moeten worden meegenomen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Manshanden: Als het om de actuele waarde gaat hebben wij voortdurend gebruikgemaakt van de meest recente waarden die er zijn. Die zijn soms van een jaar geleden of twee jaar geleden. Daarbij wil ik eraan hechten dat de studie van het CPB, twee, drie jaar geleden inmiddels, nog eens herhaald is. De grens waarbij waardeverlies bij woningen door geluidsoverlast van vliegverkeer optreedt is 45 en de waarde voor 's nachts is 40. Die grens blijft dus op basis van die studie staan. Daarom hebben wij gemeend, en Leo lichtte dat reeds toe, om ook deze waarde van 45 aan te houden en in de gevoeligheid te kijken naar andere waardes. En als het om de WOZ-waarde gaat, hebben wij de meest recente waarde gekozen en we hebben tevens de geluidscontouren gebruikt die ook Van Geel gebruikt heeft en die ook door de luchthaven worden gehanteerd.

PvdA (Berghorst): Voorzitter.

De voorzitter: Dan ga ik even naar mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Ja, want ik heb deze discussie nu even aangehoord en er kwam bij mij inderdaad wel een vraag op en die vraag is aan de opstellers van het stuk. Berekent Van Geel verlies van woningwaarde op een andere manier of niet en als er een verschil in zit waarom zit er dan een

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

verschil in?

De voorzitter: Wie van de heren? Mijnheer Bus?

De heer Bus: Ja, ik ga nog eens een keertje reageren. Ik neem ook gelijk het punt van de heer Franssen mee. De 0,8% per decibel dat is uit een studie van 2006. Dat is nog steeds toegepast in de meest recente MKBA-luchtvaart voor het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Misschien dat de nieuwe richtlijnen over een MKBA-luchtvaart dadelijk iets anders zeggen maar dat is nog steeds het meest recente kengetal, dat percentage, maar dat passen we toe op de WOZ-waarde zo recent mogelijk hier in Limburg en het ging om de WOZ-waarden van de gemeenten die binnen de geluidscontouren van de luchthaven vallen, namelijk Beek en Meerssen. Dus dat zijn de cijfers die gebruikt zijn. Alleen die 0,8% is een percentage dat allang geleden is vastgesteld als een feitelijke waarneming. Het is nog steeds zo dat als dat effect van woningwaardeverlies optreedt dat het eigenlijk een eenmalig effect is. Je hebt 0,8% minder woningwaarde, maar het blijft nog steeds zo dat de marktprijzen stijgen. De WOZ-waarde neemt toe. Dus dat nemen we steeds mee. Het is dus een eenmalig effect daarop toegepast.

Het aantal woningen dat binnen de geluidscontouren valt hebben wij ontleend en eigenlijk overgenomen uit het onderzoek van dB Geel. Van Geel heeft denk ik echt wel naar die berekening ook gekeken bij het vaststellen van hoeveel waarde compensatie heb je nodig in zijn omgevingsfonds. Hij werkt vooral met aantallen gehinderden, maar dat is gewoon dezelfde bron. Het komt allebei van het onderzoeksbureau Two Seventy en wij hebben die cijfers gewoon gekregen per decibel. Wij hebben daar verder geen bewerking op losgelaten. Waarom ik nog meer het woord wil, is eigenlijk een ander onderwerp, want het was één cluster van vragen, een groep van vragen, die hebben we nog niet beantwoord en dat gaat allemaal over het AEOLUS-model en de vervoersscenario's. U zag in mijn grafieken dat de scenario's nogal uiteenliepen. Kijkende naar die scenario's op basis van AEOLUS 2018/2019, dan waren die laag omdat de groeipercentages in dat model ook zijn toegepast op de situatie in 2017 en dat was min of meer een daljaar voor de luchthaven, terwijl de versie van 2015/2016 toegepast was op het jaar 2013, de groei in dat jaar. Dat is een belangrijk technisch verschil tussen modellen. Een ander modelverschil is dat de vrachtmodulering voor Maastricht Aachen Airport veel beter is gedaan in de huidige versie dan in de voorgaande versie. Wat doet het model? Het maakt eigenlijk prognoses van de vraag naar luchtvaart in Noordwest-Europa en kijkt dus ook nog gewoon naar de concurrentie tussen de luchthavens en bepaalt vervolgens welk aandeel elk van die luchthavens daarin zal hebben. Dus het model geeft prognoses voor de vraag en voor het vervoersvolume per luchthaven. Ik heb natuurlijk het verschil uitgelegd in mijn presentatie, en of er dan sprake is van een laag of een hoog scenario of sprake is van wel of niet capaciteitsrestricties. Die lage prognose was zo laag dat wij dachten wij gaan die prognose niet nog een keertje aanpassen vanwege COVID-19, want als we dezelfde groeipercentages hadden toegepast op het jaar 2020 dan kom je veel lager uit en de heer Van Geel heeft groeipercentages ook van hetzelfde model toegepast op 2019 en dan kom je hoger uit. Het is dus ook niet raadzaam om te zeggen dan kunnen we wel uitgaan van de cijfers van talaar Geel, want die vallen binnen de bandbreedte van het AEOLUS 2015-model en het 2018/2019-model.

De voorzitter: Ogenblik mijnheer Bus.

De heer Bus: Mag ik mijn zin afmaken of niet? Wat ik nog wilde zeggen is dat ik mij sterk afvraag of Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

uzelf uw scenario's kunt kiezen, want het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat waar u uw aanvraag luchthavenbesluit moet indienen die werkt met het AEOLUS-model. Misschien gaan ze een nieuwere versie maken, maar met dat model gaan ze in mijn ogen werken. Dat wil men omdat men alle aanvragen luchthavenbesluiten voor alle luchthavens wil kunnen vergelijken. Als elke luchthaven met zijn eigen scenario komt, iets anders dan een beleidsalternatief, dan kunnen ze die vergelijking niet maken. Dus mijn verwachting is dat die nieuwe richtlijnen voor een luchtvaart-MKBA ook iets gaan zeggen over welke scenario's onderscheiden moeten worden. En uw sonderingsnotitie waarin beleidsalternatieven en scenario's nog weleens worden verward die wil zijn eigen scenario's voorstellen. Het is een verwachting maar we zullen volgende maand moeten afwachten, want dan komt de notitie uit over de nieuwe richtlijnen, maar ik verwacht dat wordt opgelegd met welke scenario's u moet werken, met welke bandbreedte u moet werken ten aanzien van de groei van de marktvraag.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

CDA (Ijpelaar): Ik heb uw verhaal over die AEOLUS-prognoses nu gehoord, maar ik kan alleen maar concluderen dat u dan in het jaar 2019 in uw prognose volledig fout zat, want de lijn begint in 2019 en de realistische lijn 2019 die schiet omhoog en in 2020 zit u dan weer iets te positief en dat komt nu dan door COVID-19 dat het zo naar beneden gaat. Maar in 2019 was de prognose van de 2018/2019 AEOLUS laag en AEOLUS hoog, totaal anders dan de feitelijke situatie. Dus daarom vraag ik mij af, nogmaals, of de Van Geel situatie dan niet het realistische midden is. Als u puur kijkt naar de statistiek, klopt het jaar 1 al niet van de AEOLUS-waarde van uw scenario.

De heer Bus: Kijk, die scenario's dat zijn langetermijnprognoses. De korte termijn zal altijd hoger of lager zijn dan de lange termijn. Dus die scenario's hebben ook COVID-19 niet voorspeld. Dus elk van die scenario's zit niet goed als het gaat om 2019 of 2020 of 2018. Van Geel heeft 2019 en 2030. Hij kijkt naar die termijn. De verwachting van de luchthaven zelf is opgesteld in 2013. Die is ook anders. Het zijn langetermijnprognoses. Dat is de onzekerheid en daarom is het ook goed dat u met meerdere scenario's werkt en niet met één scenario of met een smalle bandbreedte want het kan bij wijze van spreken alle kanten op. En als het gaat om COVID-19, dan stellen we ons daar als luchtvaarteconomen of welvaartseconomen altijd natuurlijk de vraag wanneer gaat het herstel optreden. Toen de pandemie net uitbrak werd ook gezegd misschien wel in 2021. Zo'n scenario is al voorgesteld bij het ministerie. Dat is nu al achterhaald. Maar het andere uiterste is misschien wel dat het nooit herstelt. Dat lijkt mij ook misschien minder waarschijnlijk. Zie de steunpakketten die er voor de luchtvaart worden uitgebracht. Maar wat het dan wel is? Herstelt het volgend jaar of '24, '25? U zegt het maar, maar dat maakt dat een korte termijn eigenlijk altijd anders is dan een langetermijnprognose. Daarom kan ik me ook voorstellen dat het ministerie misschien wel gewoon voor gaat schrijven met welke scenario's en welke bandbreedte van scenario's u moet gaan rekening houden en of u wel of niet moet rekening houden met capaciteitsrestricties op andere luchthavens, waar u zelf geen invloed op heeft maar die wel sterk van invloed zijn op hoeveel vervoer u op uw eigen luchthaven mag verwachten.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, was dat het antwoord op uw vraag? Dan geef ik mijnheer Thewissen het woord.

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Samen voor Limburg (Thewissen): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog twee vragen, waarvan één al gesteld en die open staat. Het zijn hele simpele vragen waar een heel kort antwoord op gegeven kan worden. De eerste die ik al gesteld heb stel ik nog eens. Gaat u de meer dan 90 openstaande vragen van de voorstanders van MAA nog beantwoorden? Zo ja, wanneer? Zo nee, waarom niet? En de tweede vraag die ik aan de Alliantie wil stellen is: Bij hoeveel partijen heeft u offertes opgevraagd voor de MKBA?

De voorzitter: Mijnheer Bus of mijnheer Manshanden?

De heer Manshanden: Wij zijn zeker van zins de vraag te beantwoorden, zonder meer. Dat kost echter tijd en we hebben daartoe een subsidieaanvraag bij de Provincie ingediend. Afhankelijk van de reactie daarop zullen wij met genoeg de vragen beantwoorden.

De voorzitter: Is dat het antwoord mijnheer Thewissen? Mijnheer Franssen.

Samen voor Limburg (Thewissen): Voorzitter, mijn andere vraag staat nog open.

De voorzitter: Ja, dat dacht ik ook.

De heer Manshanden: Die is gesteld aan de Alliantie.

De heer Wormer: Wij hebben aan één partij gevraagd om een offerte uit te brengen nadat we ons georiënteerd hebben op de mogelijkheden op dit terrein voor ons.

De voorzitter: Had mijnheer Franssen nog een vraag?

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, ik had nog een vraag, voorzitter. Er werd eigenlijk ook gesproken in het rapport dat de middelen bij elkaar worden gebracht door middel van crowdfunding. U triggerde mij op een gegeven moment dat u zei u had de kans gehad om deel te nemen aan die crowdfunding. Wij als partij hebben zelf ook zeker in de omgeving wat mensen gesproken, en misschien zelfs wel empirisch onderzoek verricht. En daar kom ik tot de volgende conclusie, en daarom verbaast het mij ten eerste dat u zegt u had er ook aan kunnen deelnemen, want in onze beleving sponsor je of maak je deel uit van iets wat je ondersteunt. Als je dus geen ondersteuning eraan wilt geven of in feite voorstander bent van MAA zul jij niet deelnemen en geen middelen vrijmaken. Vanuit die gedachte verbaast mij a de opmerking van u, maar vervolgens verbaast het mij ook, en dat zou ik eigenlijk weleens willen weten, of u heeft onderzocht hoe de mensen die in feite een bijdrage hebben geleverd staan in dit dossier? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Ja, ik heb nu een aantal vragen van een aantal collega's gehoord waarvan ik denk terecht dat je deze vragen stelt maar die had je eigenlijk alleen maar kunnen stellen als je van tevoren ingestemd had met een MKBA, zoals het voorstel dat er lag. Want dit MKBA is gedaan op verzoek van omwonenden via een crowdfunding. De mensen die daar zitten zijn geen bestuurders van de Provincie. Zij doen dit op eigen beweging en wij mogen ze dankbaar zijn dat ze dit gedaan hebben. En Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

ik vind het eigenlijk niet zo'n pas geven dat hier nu twee mensen die overduidelijk deskundig zijn de maat genomen wordt over de vraag of ze wel deskundig zijn. Dat je die vragen had gesteld als daar een bestuurder had gezeten die inderdaad maar één partij had geconsulteerd, dan vind ik dat nog tot daaraantoe maar volgens mij moeten we gewoon vooral dankbaar zijn dat deze mensen zich hiervoor hebben ingespannen. En wat dan de waarde van dat onderzoek is dat is aan ons om te onderzoeken, maar ik begin mij er een beetje aan te ergeren dat de deskundigheid van deze heren in twijfel getrokken wordt.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, het verbaast mij eigenlijk dat u met deze opmerking komt, mevrouw Berghorst. Ik denk we zitten hier gezamenlijk om aan de mensen die hier woordvoerder zijn vragen te stellen. Laat ik het zo zeggen, of je nu voor- of tegenstander van iets bent, u weet zelf dat wij als LOKAAL-LIMBURG altijd voorstander zijn geweest van een MKBA-onderzoek. Dus in de bewoording die u gebruikt daar kan ik mij al helemaal niet vinden als partij, want wij hebben dat ondersteund. Dus wij zijn er altijd een voorstander van geweest. En vervolgens denk ik ook dat wij gezamenlijk hier nu met de kennis en wat uit dit onderzoek blijkt, dat als er dan aanvullende vragen leven ongeacht van welke politieke partij die vragen komen dat dit het moment dat je vragen stelt. Het verbaast mij dat u eigenlijk de bewoording in de mond neemt dat u zegt dat wij niet de waardering uitspreken voor de kennis die aanwezig is door deze heren en dat die wordt ingebracht. Wij willen graag en ik denk gezamenlijk kennisdelen en wij willen informatie verzamelen. Dus met uw stellingname kunnen wij ons niet vinden.

PvdA (Berghorst): Voorzitter.

De voorzitter: U hoeft het niet met elkaar eens te zijn.

PvdA (Berghorst): Nee, dat hoeft ook niet. Ik denk ik wil deze controlevraag eens even stellen.

De voorzitter: Natuurlijk. Dat mag altijd.

PvdA (Berghorst): Maar ik ben heel blij dat ik het aan het verkeerde eind heb dan, mijnheer Franssen. Laten we het daar dan bij houden.

De voorzitter: Ja. En laten we de vragen die nog gesteld zijn aan de heren beantwoorden.

De heer Manshanden: Laat ik zo zeggen, ik begrijp uw vraag volledig. Wij hadden zelf ook liever gezien dat alle stakeholders deel hadden genomen aan het proces hiernaartoe. Maar ik bedoel vooral mee te geven, om ook bij de MKBA, die als de werkwijzer uit is in opdracht van de Provincie gemaakt gaat worden, een proces te creëren waarbij alle stakeholders een plaats hebben. Dat is een nadrukkelijke aanbeveling van ons. Dus in de korthed van de presentatie kon ik het niet benadrukken, maar wij hebben dat niet nagelaten bij Frank en de Alliantie, bij alle bewoners, omdat bij dit soort processen die openbaarheid en die transparantie voorop staat. Eigenlijk hoort bij een MKBA die naar Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

de politiek gestuurd wordt, dus in het politieke proces op landelijk niveau, formeel een second opinion die door een externe partij gedaan wordt. In een MKBA die ik gedaan heb, ook anderen, kijkt het CPB dan mee. Dus dan heb je de zwaarste toets die je op je gedachten kunt hebben.

De voorzitter: Dank u. Wie van de heren nog? We gaan dat punt sluiten, maar geeft u maar een antwoord.

De heer Wormer: Ja, ik wil nog even benadrukken dat het niet voor niets is geweest dat wij ruim een jaar geleden hier een petitie met 19.000 handtekeningen daaronder hebben aangeboden aan de gouverneur. Het MAA-verhaal is een heel ingewikkeld, een heel complex, dossier. Er zitten ontzettend veel aspecten aan. Er zijn heel veel argumenten voor en heel veel argumenten tegen bepaalde opties. Daarom hebben wij toen gezegd: Provincie, eigenaar, laat alstublieft een MKBA uitvoeren, want dat geeft toch een objectieve toets omdat die volgens een bepaalde systematiek en gecertificeerde systematiek alle voors en tegens rond een bepaalde investeringsbeslissing op een rij zet waaruit je conclusies kunt trekken en daar kun je mee verder. Toen wij daar helaas in uw Staten net geen meerderheid voor hebben gekregen hebben we bij elkaar gezeten en gezegd laten we maar kijken of we niet de middelen kunnen verzamelen onder de Limburgse bevolking om zelf zo'n MKBA op de dragen. Wij zijn blij dat we dat gedaan hebben. We denken dat het de discussie een stap vooruit heeft gebracht en dat deze MKBA ook belangrijk materiaal is voor de MKBA die de Provincie nu moet gaan laten doen in het kader van de aanvraag voor een luchthavenbesluit. Dus dat wou ik graag nog even in het midden brengen.

De voorzitter: Dan dank ik de Alliantie, maar ik wil ook nog even vragen, want in de richting van het College zijn ook vragen gesteld, wat vindt het College van deze MKBA en wat gaat GS doen met deze MKBA? Dat zijn de vragen die gesteld zijn via de commissie. Ik wil die wel nog even bij mijnheer Van den Akker neerleggen dat hij dat dadelijk meeneemt in zijn beantwoording. Aan u het woord, mijnheer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, voorzitter, het College heeft kennisgenomen van het onderzoek en de reacties die daarover zijn gegeven na de publicatie, beide sprekers vanochtend, door de Statenleden en ook de vragen die zijn gesteld, ook over de inhoud en de methode, de waarde, zoals mevrouw Berghorst dat net noemde. Zoals aangekondigd in het sonderend stuk dat voor de Statencommissie van 5 maart op uw agenda staat, wordt u in de gelegenheid gesteld om over de uitgangspunten van de door uw Staten verzochte op te stellen MKBA's een aantal voorkeuren uit te spreken, en eigenlijk ook aansluitend bij wat de heer Van Geel in zijn advies heeft opgeschreven, om vervolgens de MKBA ter voorbereiding op de aanvraag voor het luchthavenbesluit te gaan doen. Daarbij kun je enerzijds gebruikmaken van de richtsnoeren die nu door de rijksoverheid worden opgesteld voor een MKBA voor luchthavens en op dat moment, gedurende het proces, en ook de agendering waar u mee heeft ingestemd, is er ook zicht op de hoogte van de noodzakelijke investeringen. Dan heb je het over de infrastructuur, start- en landingsbaan, verduurzaming exploitatie, niet-economische diensten van algemeen belang, de invulling van de businesscase voor de komende jaren en daarmee ook uiteindelijk het luchthavenbesluit gaan aanvragen. Daarbij is op een aantal punten in dit onderzoek een aantal mogelijk bruikbare aanknopingspunten gegeven.

De voorzitter: Dank u voor de beantwoording. Mijnheer Van der Valk.

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

SP (Van der Valk): Ja, voorzitter, het is me toch niet helemaal duidelijk wat de Gedeputeerde zegt. Komt op dit rapport nog een reactie van GS richting PS? Dat is één. En de tweede vraag is dat gezegd wordt dat een subsidieaanvraag is gedaan om een vervolg te geven aan de vele vragen die er zijn, voornamelijk vanuit de voorstanders. Wat is daar de tijdspanne, want het kan zomaar zijn dat dat in de tijd wegloopt omdat we keurig netjes die subsidieaanvraag moeten doorlopen en dat we daarmee niet die informatie die ook relevant kan zijn bij die beantwoording ook tot ons kunnen nemen. Dus ik zou enige haast willen in dit proces.

De voorzitter: Mijnheer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, voorzitter, de reactie van het College is zoals ik die zojuist heb verwoord en ook aansluitend bij wat de heer Van Geel over het onderzoek heeft aangegeven. Ten aanzien van wat u noemt over een subsidieaanvraag is ons bekend dat er een verzoek om financiering is gedaan na afronding van het gedane onderzoek. Of dat als een subsidieaanvraag kwalificeert wordt momenteel beoordeeld en of daar een bepalend kader voor is ook.

De voorzitter: Oké. Dan constateer ik dat het punt afdoende besproken is en ik dank de Alliantie en de opstellers van de MKBA voor hun aanwezigheid en inbreng. We gaan snel richting de sluiting en ik verzoek u even te blijven zitten.

9.2 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: Er is verder geen rondvraag onder het kopje economie geweest.

10 STRATEGIE-POSITIONERING

10.1 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: Ook hier rondvraag en mededelingen.

11 Schorsing/hervatting commissievergadering op 5-3-2021

De voorzitter: Ik schors de vergadering en ik hoop u allen gezond en wel weer terug te zien op 5 maart aanstaande voor het vervolg van deze commissie FEB-vergadering. Ik dank u allemaal voor uw inbreng, zowel de Alliantie als de commissie en de heer Van den Akker. Prettig weekend.

Vastgesteld in de vergadering van 21 mei 2021,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Financiën, Economische Zaken en Bestuur – 26 februari 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Financiën, Economische Zaken en Bestuur (FEB)

Dreezen-Dassen

Bosch